

Latviju no jauna novēlēs Dievmātes gādībai

Šogad aprīl 800 gadi, kopš Latvija ir novēlota Dievmātes gādībai un ir kļuvusi par Māras zemi. Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesis uzņemšanas svētkos Aglonā 15. augustā centrālajā misē Māras zeme no jauna tiks svinīgi atvēlota Dievmātes turpmākai gādībai. Atvēlēšanu lasīs V.E. kardināls Jānis Pujats.

Aglonas dekanāta dekāns Andrejs Aglonietis «Novadniekam» pastāstīja, ka bazilikā pirms svētkiem veikti dažādi remontdarbi. Plašākā apjoma darbs veikts pie Pāvesta altāra. Šeit ierīkota hidroizolācija. Līdz ar to nokrišņu ūdeņi neieplūdis vestibilā un neuzkrāsies uz terases. Šie darbi 39 tūkstošu latu apmērā veikti par valsts un bazilikas līdzekļiem. Bazilikas plašā saimniecība prasa nepārtrauktus remontus. Šogad noticis kārtējais remonts, uzlabojot apgādi ar ūdeni, ar elektroenerģiju, veikti sanitāras darbi.

Tomēr joprojām svētcēlniekiem un Aglonas ciemiņiem būs jāsamierinās ar autostāvvietu neērtībām. Transportlīdzekļu novietošanai tiek izmantotas bazilikai piederošās pļavas, kurās pirms svētkiem nopļauj zāli. Tām būtu nepieciešams grants un asfalta segums, ūdens novadīšanas sistēmas, apgaisme, tomēr, kā teica Andrejs Aglonietis, ne bazilikai, ne vietējai pašvaldībai šiem darbiem nav līdzekļu. Bazilikas vadība cer uz valsts palīdzību. Transporta kustību Aglonas svētku dienās apgrūtinā arī Tartakas tilta ierobežotās caurlaides spējas.

Svētcēlnieku skaitu grūti prognozēt, «Novadniekam» teica dekāns Andrejs Aglonietis, tomēr jau kopš februāra visas telpas ir pieteiktas cilvēku izmīnīšanai. Svētcēlotāji pacieš neērtības, uz maiņām nākšņo

automašīnās. Kamēr vieni atpūšas, otri piedalās lūgšanās, stāstīja bazilikas dekāns. Pieteikušies ciemiņi no Francijas, Vācijas, Polijas, arī kādas vēstniecības pārstāvji. Tāpat arī augsta

ranga valdības pārstāvji, kuri gan nevēloties reklamēties, bet kā vienkārši ticīgie cilvēki apmeklēt baznīcu.

Andrejs Aglonietis informēja, ka šogad svētku kārtība neatšķirsies no iepriekšējo gadu svinībām. Tāpat kā pērn arī šogad 14. augustā pusnaktī paredzēta ugunošana, ko dāvina

politiska organizācija no Daugavpils. Šogad svētku salūts būs vēlīts Māras zemes astoņsimtgadei.

Paredzēts bagātīgāks svētku muzikālais ietērs. Dziedās ne tikai bazilikas, bet arī visu Latvijas katedrāļu kori. Aglonā uzstāsies Rēzeknes, Liepājas, Jelgavas un Rīgas katedrāļu dziedātāji, kā arī Nacionālo bruņoto spēku orķestris.

L.Rancāne

Neaizmirstiet līdz 25. augustam abonēt «NOVADNIEKU» septembrim un jūs vienmēr būsiet lietas kursā par notiekošo rajonā un valstī, kā arī varēsiet piedalīties balvu izlozē.

ZIŅAS

Rajonā gaidāma Valsts prezidentes Vairas Viķes-Freibergas vizīte

Kā «Novadnieku» informēja Latgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes direktors Uldis Koņečņijs, pēc Zemkopības ministrijas lūguma pārvaldes speciālisti sagatavojuši un iesnieguši izskatīšanai Valsts prezidentes Vairas Viķes-Freibergas iespējamās vizītes darba kārtību Preiļu rajonā. Paredzams, ka prezidente kopā ar zemkopības ministru Ati Slakteri un ministrijas speciālistiem apmeklēs rajonu 24. augustā.

Vizīte vēlta lauksaimniecības jautājumiem. Reģionālā lauksaimniecības pārvalde piedāvā prezidentei un ministram apmeklēt Rožkalnu pagasta zemnieku saimniecību «Smilgas», kur govju kūts celtniecību kreditēja akciju sabiedrība «Preiļu siers», kā arī pašu uzņēmumu — lielāko piena pārstrādātāju Latgalē. Turpat paredzēta arī tikšanās ar rajona zemniekiem, uzņēmējiem, Latgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes speciālistiem un citiem interesentiem. U.Koņečņijs piebilda, ka vizītes datums vēl var mainīties, bet rajona iedzīvotāji par to tiks informēti.

Būs papildus autobusi uz Aglonu

Preiļu rajona padome informē, ka tiek organizēti papildus autobusu reisi uz Aglonu gan 14., gan 15. augustā. 14. augustā varēs braukt uz baznīcas svētkiem pulksten 17.00 un 19.50, bet 15. augustā pulksten 4.30 un 7.30. Tiek organizēti atpakaļbraucieni, tā 14. augustā pulksten 01.00, bet 14. augustā pulksten 14.00. Biļetes braucieniem var iegādāties turp un atpakaļceļam, cena 50 santīmi.

Preiļu novada dome lem j par mazuta iegādi

8. augustā notikušajā Preiļu novada domes ārkārtas sēdē pašvaldības deputāti lēma par kurināmā mazuta lietām. Pamatojoties uz noslēgto līgumu ar valsts uzņēmumu «Materialās rezerves» par 1000 tonnu kurināmā mazuta atdošanu, deputāti nolēma izsludināt izsoli par tāda paša daudzuma mazuta iegādi, kā arī apstiprināja izsoles nolikumu.

Izsoles nolikums paredz, ka atsūtīto piedāvājumu izskatīšana notiks 10. septembrī. Piegādātājiem tiek prasīts piegādāt M100 markas mazutu, kurā sēra saturs nedrīkst būt lielāks par 2 procentiem. Dome paredz norēķināties ar piegādātāju 30 dienu laikā. Piegādes termiņš noteikts 30. septembrī, kad mazutam jābūt Aglonas dzelzceļa stacijā akciju sabiedrības «Preiļu siers» mazuta bāzē.

Vēlas mācīties latviešu valodā

Preiļu 2. vidusskolā arī šogad 10. klase nokomplektēta mācībām latviešu valodā. No saņemtajiem 22 iesniegumiem par uzņemšanu vidusskolā tikai vienā iesniegumā bija lūgums uzņemt klasē ar mācībām krievu valodā.

Skolā šovasar licencētas vairākas mācību programmas.

Latviešu vidusskolas vispārīgglītojošā virziena programma Preiļu 2. vidusskolā saņēmusi licenci uz septiņiem gadiem. Bilingvālās izglītības programma pamatskolā licencēta uz desmit gadiem. Krievu vidusskolas vispārīgglītojošā programma saņēmusi licenci uz četriem gadiem.

Jaunavas Marijas Debesis uzņemšanas svētku kārtība Aglonā

12. augusts

Plkst. 10.00 Sv. Mise, Svētais Dievs.
Plkst. 12.00 dienas Sv. Mise.
Plkst. 13.00 Rožukronis.
Plkst. 14.30 kapusvētki Aglonas kapos.
Plkst. 18.30 Vesperes.
Plkst. 19.00 Sv. Mise, Dievmātes litānija.

13. augusts

Plkst. 7.00 rīta Sv. Mise, stundu dziesmas.
Plkst. 10.00 dienas Sv. Mise.
Plkst. 11.00 Rožukronis.
Plkst. 12.00 dienas Sv. Mise.
Svētā Meinarda lielie svētki.
Plkst. 18.30 Vesperes.
Plkst. 19.00 vakara Sv. Mise, Dievmātes litānija.
Plkst. 22.00 nakts vigīlija.

14. augusts

Plkst. 7.00 rīta Sv. Mise (bazilikā), Svētais Dievs.

Plkst. 11.30 svētcēlnieku oficiāla sagaidīšana.
Plkst. 12.00 dienas Sv. Mise (pie Pāvesta altāra).
Plkst. 13.00 Rožukronis (bazilikā).
Plkst. 15.00 katehēze jaunatnei (Aglonas katolu ģimnazijā vai sporta laukumā).
Jaunavas Marijas Debesis uzņemšanas lielie svētki.
Plkst. 18.15 ievada zvani.
Plkst. 18.30 Vesperes (pie Pāvesta altāra).
Plkst. 19.00 vakara Sv. Mise (pie Pāvesta altāra), iestiprināšanas sakramenta dalīšana.
Plkst. 20.00 Visusvētākā Sakramenta iznešana (uz Pāvesta altāra), Dievmātes litānija, euharistiskā procesija (pa sakrālo laukumu), Kunga engelis....

Plkst. 22.00 Krustaceļš sakrālajā laukumā.
Plkst. 24.00 salūts

15. augusts

Plkst. 7.00 rīta Sv. Mise latgaliešu valodā (bazilikā).
Plkst. 9.00 Sv. Mise bērniem un jaunatnei (pie pāvesta altāra), iestiprināšanas sakramenta dalīšana.
Plkst. 10.00 Sv. Mise poļu valodā (apakšējā baznīcā).
Plkst. 10.45 sprediķis krievu valodā (pie Pāvesta altāra).
Plkst. 11.00 Rožukronis (pie Pāvesta altāra).
Plkst. 11.30 kora garīgās dziesmas (pie Pāvesta altāra).
Plkst. 11.45 zvani.
Plkst. 12.00 svētku galvenā Sv. Mise (pie Pāvesta altāra).
Plkst. 13.45 Visusvētākā Sakramenta iznešana, Dievmātes litānija.
Plkst. 14.00 euharistiskā procesija (pa sakrālo laukumu), pateicības himna «Dievs, mēs Tevi slavējam», noslēguma svētība.
Plkst. 19.00 vakara Sv. Mise (bazilikā pie Dievmātes altāra).

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Valstī palielinājies elektroenerģijas patēriņš

Pirmo reizi pēc neatkarības atgūšanas Latvijā palielinājies elektroenerģijas patēriņš — pirmajā pusgadā, salīdzinot ar pagājušo gadu, tas bijis par 4% lielāks. Tas liecinot par valsts ekonomikas attīstību, atzīst VAS «Latvenergo» prezidents Kārlis Miķelsons. Elektroenerģijas patēriņš krities lauksaimniecībā, kas liecinot par šī sektora nozīmes samazināšanos, toties vērojams pieaugums rūpniecībā un par aptuveni 5% pieaudzis elektroenerģijas patēriņš iedzīvotāju sektorā, kas parāda, ka cilvēki kļūst turīgāki, un liecina par stabilitāti, domā energokompānijas vadītājs.

Krievijas sabiedriskā televīzija slavē prezidentu

Ceturtdien Krievijas sabiedriskās televīzijas raidījumā «Varas formula» izskanēja atzinīgi vārdi Valsts prezidentei Vairai Viķei-Freibergai. Prezidentes intervētājs vairāk interesējās par viņas personīgo dzīvi, par ceļu līdz prezidentes postenim, bet mazāk par politiskiem jautājumiem. Prezidentes teikto papildināja diktora teksts par to, ka pirms ievēšanas par prezidentu Vaira Viķe-Freiberga Latvijā nebija pazīstama un viņas persona bija kompromisa variants Saeimā esošajam politiskajam partijām. Diktors arī uzsvēra, ka prezidente ir pierādījusi, ka nav marionete, ir drosmīga, jo pēc savas iniciatīvas, ne reizi vien ir atdevusi likumus atpakaļ Saeimā otrreizējai izskatīšanai. Prezidentes stāstījumu par politiskiem jautājumiem papildināja diktora komentārs, kas nebija tik labvēlīgs kopējā sarunā. Tas skāra Latvijas armiju un ka dalība NATO valstij izmaksāšot 170 miljonus ASV dolāru gadā, bet pēc prezidentes pausta gaišā nākotnes attēlojuma diktors piebilda, ka pašlaik Latvijā 80% iedzīvotāju dzīvo zem iztikas minimuma.

ANO komiteja atzīst «Līdztiesības» deputātes kandidātes tiesību pārkāpumu

ANO Cilvēktiesību komiteja jūlijā par nelikumīgu atzinusi vēlēšanu komisijas lēmumu svītrot no deputātu kandidātu saraksta 1997. gada pašvaldību vēlēšanās nepilnīgo valsts valodas zināšanu dēļ Latvijas pilsoni Antonīnu Ignatāni. Tāpat lēmumā par nepamatotu atzīta valdības argumentācija, ka valsts valodas zināšanas deputātu kandidātiem ir obligātas. Komisija uzskata, ka valoda nevar būt ierobežojums, lai liegtu pilsoņiem piedalīties vēlēšanās. Komitejas lēmumam gan ir tikai rekomendējošs raksturs, tomēr valstis cenšas tos ievērot. Komiteja savā lēmumā norāda, ka valstij ir pienākums kompensēt ar šo pārkāpumu Ignatānei nodarītos zaudējumus, kā arī novērst šāda veida tiesību pārkāpumus turpmāk. Turklāt valdībai 90 dienu laikā komitejai jāsaņemas ziņojums par veiktajiem pasākumiem lēmuma izpildē. Zīmīgi, ka Ignatānes prasība Latvijas tiesās visās instancēs tikusi noraidīta.

Vērosim krītošas zvaigznes

Naktī uz 12. augustu Latvijas debesis būs vērojama ikgadējā dabas parādība augustā — krītošas zvaigznes jeb meteorīti, aģentūrai LETA ziņo LU Astronomijas institūta speciālists I.Vilks. Krītošos meteorus nevarēsot nosaukt par zvaigzņu lietu, jo to nebūšot tik daudz. Zinātnieks izteica cerību, ka oktobrī Latvijā varēs vērot arī ziemeļblāzmu.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta.

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Laikraksts iznāk astonas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauc uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

ZIŅAS

Pensionāru federācija izsludina parakstu vākšanu

30. jūlijā Rīgā notika Latvijas Pensionāru federācijas (LPF) domes ārkārtas sēde, kurā tika pausts ass protests Saeimā pirmajā lasījumā pieņemtajiem pensiju likuma labojumiem, kas ierobežo pensionāru tiesības. LPF dome arī nolēma rīkot protesta mitiņu 28. septembrī pulksten 11.00 Doma laukumā gadījumā, ja pensionāru prasības netiks ievērotas.

Kā LPF domes ārkārtas sēdē sacīja federācijas priekšsēdētājs, profesors Jānis Porietis, pensionārus neapmierina pašreizējā pensiju sistēma, kā arī valdības iesniegtie grozījumi pensiju likumā, kas paredz, ka turpmāk vairs nebūs iespējama priekšlaicīga

pensionēšanās. Tas paaudzei, kura devusi ievērojamu ieguldījumu Latvijas attīstībā un strādājusi smagos apstākļos, ir pilnīgi nepieņemami. Federācija uzskata, ka pensiju indeksācijai jābūt normālai, tā nedrīkst aprobežoties ar dažiem santīmiem. Pašreizējā situācijā valdībai būtu jāatzīst par trūcīgu katrs pensionārs, kurš saņem mazāku pensiju par valstī noteikto iztikas minimumu — 85 latiem.

Visās Latvijas pilsētās pensionāru apvienības ir uzsākušas parakstu vākšanas kampaņu un priekšlikumu iesniegšanu, lai nepieļautu diskriminējošu likuma stāšanos spēkā. Pēc Latvijas Pensionāru federācijas aicinājuma katram iedzīvotājam — pensionāram un arī strādājošajam — ar savu parakstu ir iespēja apliecināt vairākas pensijas vecuma

*«Ja mēs gribam darīt savu darbu,
tad pirmais nosacījums tam ir...
nevis fantazēt, bet redzēt lietas tādas,
kādas tās ir.»*

L.Folstejs

ļaudim būtiskas prasības. Federācija aicina minimālo pensiju noteikt vismaz iztikas minimuma līmenī (Ls 85), kā arī ieviest kompensācijas maksājumus par īres, komunālajiem un transporta pakalpojumiem, atzīt pensionāra mājokli par neaizskaramu, ja pensionārs ir vienistabas dzīvokli, istabu komunālajā dzīvoklī vai dzīvokli, kurā istabu skaits nepārsniedz cilvēku skaitu ģimenē, un īres un komunālajiem maksājumiem izlieto vismaz 25% no ienākumiem.

Pensionāri prasa: saņemot pensiju, kura ir mazāka par iztikas minimumu, visas medicīniskās profilakses, vakcinācijas, ārstēšanās, rehabilitācijas un medikamentu iegādes izmaksas pilnībā segt no valsts un pašvaldības līdzekļiem. Pensionāriem, kam pensija pārsniedz noteikto iztikas

minimumu, minētās izmaksas atļaut segt daļēji.

Savāktos parakstus plānots iesniegt Valsts prezidentei, Saeimas priekšsēdētājam, Ministru prezidentam un labklājības ministram.

Ja arī jūs vēlaties ar parakstu apliecināt savu protestu un prasības pensionāriem tik svarīgos jautājumus, būsiat gaidīti Preiļu sociālās un psiholoģiskās palīdzības centrā «Mūsmājas» (Raiņa bulvāris 13) no nākamnedēļas otrdienas un ceturtdienas līdz 7. septembrim no pulksten 11.00 līdz 14.00, līdz ņemot pasi, Varat iesniegt arī savu priekšlikumu. Sīkāka informācija pa telefonu 21355.

**Terēzija Krumpāne,
LPF domes locekle,
LPF Preiļu pilsētas
pensionāru apvienības
valdes priekšsēdētāja**

PREIĻU NOVADA DOMĒ

Turpinājums no 3. augusta ārkārtas sēdes. Sākums 8. augusta numurā.

Par Preiļu novada bāriņtiesas izveidošanu

Pieņemts lēmums veikt Preiļu bāriņtiesas, Aizkalnes pagasttiesas un Preiļu pagasttiesas reorganizāciju un līdz 3. septembrim izveidot Preiļu novada bāriņtiesu. Domes juristam Dainim Pedānam kopā ar Aizkalnes pagasttiesas priekšsēdētāju Maiju Paegli un Preiļu pagasttiesas priekšsēdētāju Veltu Mičuli uzdots izstrādāt Preiļu bāriņtiesas nolikumu un veikt nepieciešamās darbības, kas saistītas ar

novada bāriņtiesas reģistrēšanu likumā noteiktajā kārtībā.

Preiļu bāriņtiesas, Aizkalnes pagasttiesas un Preiļu pagasttiesas priekšsēdētājiem Preiļu novada bāriņtiesai jānodod lietvedībā esošā dokumentācija, kā arī likumā noteiktajā termiņā jānodod arhīvs. Līdz šī gada 20. augustam tiks izsludināts konkurss uz Preiļu novada bāriņtiesas priekšsēdētāja amatu. Noteikts, ka atbildīgā persona par lēmuma izpildi ir novada domes priekšsēdētāja vietnieks Vladimirs Ivanovs.

Par pirkšanas pārdošanas līgumu

Dome atteicās no pirmpir-

kuma tiesībām uz nekustamo īpašumu — administratīvo ēku 1065,5 kvadrātmētru platībā Preiļos, Celtnieku ielā 2. Šāds lēmums tika pieņemts pēc tam, kad deputāti izskatīja SIA «Preiļu celtnieks» (direktors Pēteris Maļina) un individuālā uzņēmuma «DANICA-L» (direktore Lūcija Smane) 2001. gada 1. augustā noslēgto pirkšanas pārdošanas līgumu.

Par individuālā darba atļaujām

Dome nolēma atļaut Olgai Šiškinai veikt individuālo darbu — sniegt friziera pakalpojumus — līdz 2002. gada 3. augustam.

Par domes pārstāvja deleģēšanu

Sakarā ar izmaiņām domes pārvaldes sastāvā un lai nodrošinātu 1998. gada 30. jūnijā MK apstiprinātās «Latvijas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas stratēģijas» ieviešanu Nacionālās programmas «500-» ietvaros Dienvidlatgales sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projekta realizācijas kontroles nodrošināšanai projekta grupas sastāvā darboties deleģēts deputāts un novada domes priekšsēdētāja vietnieks Vladimirs Ivanovs.

**Sagatavoja
L.Kirillova**

Par transporta kustību un sabiedrisko kārtību svētku norises laikā Aglonā no 13. līdz 15. augustam

Lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību un satiksmes drošības uzraudzību Aglonā bazilikas organizētajos svētkos no 13. līdz 15. augustam, Preiļu rajona policijas pārvaldes un kaimiņu rajonu policijas pārvalžu personālsastāvs darbosies pastiprinātā režīmā. Rajona ciemiņiem un iedzī-

votājiem iesaku atturēties no transporta līdzekļu izmantošanas svētku galveno pasākumu norises laikā, jo transporta līdzekļu kustība Aglonas ciematā tiks maksimāli ierobežota, bet tranzītam slēgta.

Daru zināmu, ka īpaši lielas transporta plūsmas gadījumā (ja stāvvietas Aglonas ciematā nespēs uzņemt visus transporta līdzekļus) transports uz Aglonu tiks novir-

zīts pa apvedceļiem, kas arī tiks izmantoti automašīnu stāvēšanai. Sakarā ar organizatoru finansiālajām problēmām jau iepriekš atvairinājāmies par sagādātajām neērtībām, īpaši nepietiekamā stāvvietu skaita un to kvalitātes dēļ.

Uzņēmējiem atgādinu, ka saskaņā ar Aglonas pagasta padomes 2001. gada 25. jūlijā pieņemto lēmumu izbrau-

kuma tirdzniecību no 13. līdz 15. augustam Aglonā un Aglonas bazilikas aizsardzības zonā organizē Aglonas bazilikas draudze.

Visiem ticīgajiem novēlu gaišu un saulainu svētku noskaņu un nepieciešamo ierobežojumu izpratni.

**A.Bogdanovs,
Preiļu rajona policijas
pārvaldes priekšnieka
pienākumu izpildītājs**

ZIŅAS, REDAKCIJAS SLEJA

Pilsētas centrā nodeg veikals

Otrdien agri no rīta Līvānu centrā nodega ēka, kurā atradās trīs veikali.

Ugunsdzēsēji izsaukumu saņēma 7. augustā pēc pulksten 4 no rīta, kad ēka jau dega pilnās liesmās. Glābšanā piedalījās gan ugunsdzēsēji no Līvāniem, gan arī no Jēkabpils rajona. Nodegušajā ēkā atradās diennakts pārtikas preču veikals, ziedu veikals «Niagāra» un nesen atvērtais dāvanu veikals. Pēc neoficiālas informācijas ugunsgrēka iemesli varētu būt saistīti elektroissavienojumu.

6. augusta vakarā visā pilsēaptuveni uz 20 minūtēm īssavienojuma dēļ bija pārtraukta elektrības padeve, ko izraisīja elektrības vadu iesprūdis kaķis, «Novadnieku» informēja Preiļu elektrotīklu rajona vadītājs Pēteris Vosorovs. Šādi gadījumi, kad radītais īssavienojums atslēdz jaudas slēdzi Līvānu apakšstacijā, nav retums, atzina P. Vosorovs. Viņš arī sacīja, ka sasaistīt ugunsgrēku ar elektrības pa-

● Pircēju iecienītā ziedu veikalā «Niagāra» 7. augusta rītā izcēlās spēcīgs ugunsgrēks, kura iemesls, domājams, ir saistīts ar kļūmi elektroinstalācijā. Foto: G. Kraukle

deves pārtraukšanu nevar, jo no tā, ka uz brīdi tiek traucēta elektrības padeve, labā kārtībā esošai elektroiekārtai nebūtu pamata kļūt par ugunsgrēka izraisītāju.

Veikals ir pilnībā izdedzis un patlaban pilnā sparā rit gruvešu novākšanas darbi. Šis

veikals pilsētas centrā bija iecienīta dāvanu un ziedu iegādes vieta, tas izcēlās ar savdabīgu un oriģinālu iekārtojumu. Kā pastāstīja domes arhitekta Inga Markule, pilsētas centrālo laukumu plānots labiekārtot, tādēļ žēl, ka bojā aiziet jau sakārtots ob-

jekts. Spriežot pēc veikalu īpašnieku aktīvās rīcības ugunsgrēka seku likvidēšanā, domājams, ka šī tirdzniecības vieta atkal tiks atjaunota, neskatoties uz to, ka materiālie zaudējumi nebūt nav mazi.

G. Kraukle

Par kredītprocentu atmaksu invalīdiem, kuri saņēmuši kredītu mājokļa pielāgošanai

Latvijas iedzīvotāji, kam noteikta invaliditāte, bieži dzirdējuši par to, ka viņiem ir tiesības uz atvieglinātiem noteikumiem mājokļa pielāgošanā viņu vajadzībām. Tomēr piedāvātā iespēja pagaidām praktiski netiek izmantota.

Šai situācijai ir vairāki iemesli. Invalīdiem nav pietiekamu zināšanu par viņu tiesībām, un arī sociālās palīdzības dienestu darbiniekiem bieži trūkst informācijas par Ministru kabinetā 1997. gada 15. jūlijā pieņemtajiem noteikumiem, kas paredz kredīta procentu segšanu invalīdiem, kuri saņēmuši kredītu mājokļa pielāgošanai. Nav mazsvarīgi arī tas, ka invalīdi pārsvarā pieder tai iedzīvotāju grupai, kam ir mazi ienākumi, un viņiem kredītiestādes naudu var neizsniegt. Turklāt cilvēki baidās, ka zemo ienākumu dēļ viņi kredītu nespēs atmaksāt.

Ko nozīmē mājokļa pielāgošana?

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem mājoklis ir jebkuras dzīvojamās telpas vai palīgtelpas, kas atrodas invalīda vai viņa ģimenes īpašumā vai lietošanā. Bieži

klientiem trūkst arī informācijas par to, kas ir mājokļa pielāgošana. Saskaņā ar šiem noteikumiem invalīdam ir tiesības uz kredītprocentu segšanu par kredītu, kas tiek izmantots, piemēram, lai mājokļa sienās, griestos un nesošajās konstrukcijās iebūvētu palīģierīces, kas mazina invaliditātes ietekmi uz cilvēka fiziskajām spējām. Kredītprocenti tiek segti arī par kredītu, kas tiek izmantots, lai iebūvētu stacionārās palīģierīces, piemēram, paplašinātu durvis, lai invalīds varētu ērtāk pārvietoties telpās un lielākā mērā sevi aprūpēt.

Savukārt iespēja ar atvieglinātiem noteikumiem saņemt kredītu netiek piedāvāta, ja to paredzēts izmantot, piemēram, kapitālā vai kosmētiskā remonta veikšanai, piebūves celšanai, dažādiem sanitāri tehniskiem darbiem (ūdensvadu nomaiņai, karstā ūdens padevei), vannas istabas izbūvei u.c.

Kā izmantot tiesības uz kredītprocentu segšanu?

Tiesības uz kredītprocentu segšanu ir invalīdiem, kuri saņēmuši ergoterapeita, ārstējošā ārsta vai sociālās palīdzības dienesta ieteikumu un par kredīta līdzekļiem pielāgojuši

mājokli, lai mazinātu invaliditātes ietekmi uz pašaprūpes un integrācijas iespējām.

Ja invalīds ir atradis iespēju un saņēmis kredītu mājokļa pielāgošanai, tad, lai noformētu dokumentus par kredītprocentu segšanu, invalīdam (viņa likumīgajam pārstāvim vai pilnvarotai personai) Sociālās palīdzības fondā jāiesniedz sekojoši dokumenti:

1. Sociālās palīdzības fonda direktoram adresēts pieteikums par kredītprocentu segšanu;
2. kredītiestādes kredīta līguma kopija;
3. ergoterapeita, ārstējošā ārsta vai sociālās palīdzības dienesta ieteikuma kopija par mājokļa pielāgošanas nepieciešamību;
4. invaliditāti apliecināša dokumenta kopija;
5. mājokļa pielāgošanas tāmes kopija ar detalizētu kompensatorās palīģierīces un/vai stacionārās palīģierīces aprakstu;
6. būvatļaujas kopija (ja mājokļa pielāgošanai nepieciešama būvatļauja);
7. kredīta procentu samaksu apliecināša dokumenta kopija;
8. pilnvara (ja pieteikumu iesniedz invalīda likumīgais pārstāvis vai pilnvarota persona).

Pēc minēto dokumentu iesniegšanas Sociālās palīdzības fonds izvērtē, vai tiek ievēroti visi MK noteikumu nosacījumi. Fonds ar invalīdu slēdz līgumu par kredīta procentu segšanu.

Invalīds ik mēnesi atmaksā kredītu un tā procentus kredītiestādei (saskaņā ar kredītlīgumu) un Sociālās palīdzības fondā iesniedz kvīti par kredīta pamatsummas un kredītprocentu samaksu. Fonds savukārt invalīdam pārskaita kredītprocentu segšanai izlietos līdzekļus. Ja klients ir izpildījis visus līguma nosacījumus, kredītprocentus Sociālās palīdzības fonds pilnā apmērā sedz no līdzekļiem, kas šiem mērķiem paredzēti valsts budžetā, kā arī kontrolē kredīta izlietojumu paredzētajiem mērķiem.

«Sociālās Palīdzības Vestis»

Redakcijas piebilde. Ministru kabineta 1997. gada 15. jūlija noteikumu pilnu tekstu var izlasīt laikraksta «Latvija Vēstnesis» 1997. gada 18. jūlija numurā.

2001. gadā pagaidām reģistrēts tikai viens gadījums Ventspilī, kad invalīds saņēmis kredītu mājokļa pielāgošanai. Arī Preiļu rajonā invalīdi šādu iespēju neizmanto.

NOVADNIEKS

Jūsu jautājumus un ierosinājumus uzklusīsim pa tālr. 1-53-07056.

Kā noteikt pamatvērtības?

Šajās dienās paņina atgriezās no Daugavpils, kurp bija devies, lai nokārtotu vīzu aizbraukšanai uz Krieviju apciemot savus tuviniekus. Vienmēr izturētais un pret Latviju draudzīgi noskaņotais paņina bija novests līdz baltkvēlei un konsulāta apmeklējumu atstāstīja, balansējot uz necenzējamās leksikas robežas. Kas es esmu, viņš jautāja, rādot pasi ar vīzu. Līdz šim biju «nepilsonis», pēc tam «persona bez pilsonības», bet šoreiz esmu kļuvis «neustanovlennā graždanstva» (nav noteikta pilsonība). Vispār, spriežot pēc formulējuma vīzā — nekās. Ir cilvēks, ir persona ar ģimeni, ar darbu, ar dzīvokli, bet, lūk, tā nepietiek, lai bez šķēršļiem nokļūtu pie savējiem nelielā un pārsimt kilometru attālā pilsētīnā, kas gan atrodas aiz robežas. Vēl viņš stāstīja par kopējo pazemojošo konsulāta ierēdņu attieksmi, kura gan kļūstot pazemīga un glaimojoša, apkalpojot iepriekšējā kara dalībniekus. Visu pārdzīvojumu un arī materiālo izdevumu vainagojums — trim mēnešiem derīga vīza ar iespēju šajā laikā vienu (!) reizi turp un atpakaļ šķērsot 50 kilometru attālumā esošās valsts robežu.

Paziņas bērni, kas dzimuši Latvijā un šeit iet skolā, arī nav pilsoņi, un diezgan, vai tādi būs, jo, kā teica viņu tēvs, — ir jādomā par bērnu nākotni. Es nevarēšu nodrošināt viņu mācības Latvijas augstskolās, jo tās ir pārāk dārgas, un bērniem, droši vien, būs jādodas studēt uz Krievijas augstskolām, viņš skaidroja. To tagad dara daudzi Latvijas krievu jaunieši.

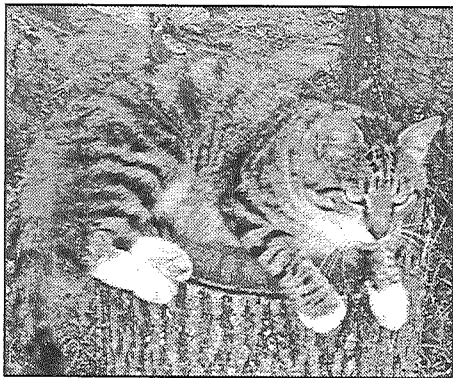
Vairāk nekā skumji. Tāpēc, ka tūkstošiem vecāku, kuru pasēs ir lepnais «pilsoņa» ieraksts, jau šodien kaujas ar trūkumu vai varbūt pareizāk būtu teikt — nevar atļauties pacelt dzīves standartu augstāk par ceptiem kartupeļiem un lēto desu, lai viņu bērni varēt studēt. Mācību dārdzība augstskolās nākošajos gados būs vēl lielāka. Kāpēc krievu jaunieši ar plakātiem pieprasa mācības dzimtajā valodā? Ne jau starpnacionālas konfliktēšanas dēļ, kā to pasteidzas traktēt vecā, aizejošā paudze, kam grūti izprast vēstures procesus. Viņi cīnās par krievu valodu, lai pēc vidusskolu absolvēšanas varētu daudz lētāk studēt Krievijas augstskolās. Un, kad latviešu jaunieši, nokāvušies ar trūkumu un piebeiguši vecākus, kuru visa alga aiziet studiju maksai, neņemusi nekādu atbalstu no valsts, uzgriezīs tai muguru un dosies darbā uz ārzemēm, priekšā atradīs savus bērnības draugus. Ar tādiem pat diplomiem par augstāko izglītību, kas gan iegūti kaimiņzemē.

Nūpat nesen mūsu valsts pirmā lēdija lakatiņu galvā kā irbīte tecēja pa valsts austrumu robežu, pukodamās, cik tā viegli pārejama. Vesels vads viru to šķērsotu neviena nemanīti.

Man reizēm liekas, ka valstī kaut kas nav kārtībā ar pamatvērtībām. Aizstāvību saņem suņu, bet ne saplosīto bērnu intereses. Turpinās teātris ar Laventa tiesāšanu, un ne vārda par to, ka valsts iedzīvotāju priekšā tiesa tiek parādīta kā bezspēcības iemiesojums. Sociāldemokrāti publiski «mazgā veļu», cik lielus kukuļus kurš kuram devis, bet ne rindīnas, vai kukuļošanai vispār ir vieta varas gaitēnos. Tiek runāts par jaunu robežu būvi. Bet ne par to, ka daļai mūsu valsts iedzīvotāju, aizskarot viņu cilvēcisko cieņu, tā arī jāpaliek ierobežotā telpā.

L. Rancāne

ARĪ TĀ SAIMNIEKO

● Visu sarunas laiku ap mums trinās Minkāns, draudzīgs un labsirdīgs kaķis, ko saimnieks sauc par «iegātni». Braukuši no Borkovas, bet šis, pilnīgi svešs runčuks, ielēcis ratos, atbraucis un tā arī palicis. Runā, ja svešs kaķis atnāk mājās, tas esot uz laimi.

Zemnieki dzīvos — ar Dieva svētību un valdības atbalstu

Katrā pagastā ir zemnieku sētas, kur rajona laikraksta korespondentiem gadu gaitā nācies būt vairākkārt. Un tādās reizēs vienmēr ir interesanti pavērot, kādi jauni vaibsti parādījušies cilvēku sejās un māju veidos, patikami salīdzināt, ja pārmaiņas vērstas uz labu.

Viena no tādām vietām, kur «Novadnieks» viesojies pirms nedaudz gadiem, bija arī «Dābolnieku» mājas Ignalinā. Nebrīnīties ne nieka! Te nav runa par atomelektrostaciju Lietuvā. Mūsu Ignalina ir daudz daudz tuvāk — Vārkavas pagastā. Ne pagasta padomes priekšsēdētājs Arturs Štagars, ne vietējie iedzīvotāji nezināja stāstīt, kad un kāpēc kādreiz krietnajai (iedzīvotāju skaita ziņā, jo tur vienmēr dzīvojuši strādīgi un krietni ļaudis) sādžai dots Preiļu rajona vietvārdiem tik neierasts nosaukums.

Bet to gan zina visi vārkavieši un, kā izrādījās vēlāk, arī tālu citur Latvijā, ka Ignalinā dzīvo un strādā viens no rajona labākajiem pirts būvmeistariem Jānis Landsmanis. Pirmā tikšanās ar Landsmani «Novadnieka» žurnālistiem bijusi tieši Jāņu sakarā. Pa šo laiku ļaudz kas mainījies gan «Dābolniekos», gan paša jaunā saimnieka dzīvē. Toreiz mūsu uzlielītā un visādā ziņā smukā pirtīņa pagalma nostūrī tagad Jānim pašam liekas nost jaucama, kā saka, pirmais «brūvējums». Meitas Līga un Linda paaugušās jau pavisam smudras, bet mazais Mārtiņš ar vairs nav nekāds mazais — šoruden jāpoš skolassoma, pienācis zinības apgūstamais laiks.

Sasēduši ap koka galdu pagalma vidū, runājamies ar Jāni un viņa sievu Ināru. Cik tad vairs tajā «dzeravņā» māju palicis, Ignalina galīgi paputējusi, tikai trijās mājās dzīvība manāma. Viena no šīm mājām ir «Dābolnieki» — pavisam 25 hektāri (bet tas ar visu mežu, piebilst Jānis). Lauku saimniekošana visu laiku iet uz dibenu, tāpēc es labāk taisu pirtis nekā par velti mokos tūrumā, ne visai priecīgi teic diplomētais bijušais veterinārārsts, bet tagad kvalitatīvu pirtīņu meistars.

— Gadi pieci, kā sāku ar amatniecību nodarboties. Pamēģināju — tā lieta gāja. Vienīgā mācīšanās man bija no grāmatām. Divi plaukti pilni ar būvniecībai vajadzīgo literatūru. Sieva smejas, ka savā laikā būšu neistajā virzienā aizgājis mācīties. Pabeidzu Beberenes tehnikumu, drusku pastrādāju kolhozā. Pēc tā likvidācijas pabraukāju uz darbu Preiļos, un viss...

Tā Jānim nācās nopietni domāt,

● Jānis un Ināra Landsmaņi iemācījušies dzīvot un pelnīt aptākļos, kad daudzi Latgales zemnieki kaujas ar drūmām domām par šodienu un nākotni.

kā uzturēt savu saimīti. Protams, runa nav par to, ka ik reiz jāraizējas, ko pusdienu vai vakariņu galdā likt. Uz divdesmit pieciem hektāriem var saudzēt tik, ka pašiem nekad neapēst. Bija jālauza galva, kā nopelnīt, jo ar to, ka tu, zemniek, proti iesēt graudus vai iestādīt kartupeļus, ka proti izaudzēt un vēl ražu godam līdz klētij aizdabūt, izrādās, ir daudz par maz. Valstij nemaz tik ļoti nevajag tavu centību un trako raušanos no rīta gaismiņas līdz vakara krēslai. Valstij daudz lētām un vienkāršāk ir ievest broilerus no Amerikas, liellopus no Anglijas, kartupeļus no Holandes, bet dārzenus no Polijas.

Pašlaik Landsmaņi tur tikai divas slaucamas govīs. Piena pilnīgi pietiek pašiem un vēl «Preiļu sieram» pāri paliek. «Sierinieka» mašīnas esot vienīgās, kas iegriežoties Ignalinā, citi nemaz nedomājot no lielā ceļa braukt nost. Govju kopējība ir Jāņa sieva Ināra, un viņa nemaz nedomā, ka vajadzētu ganāmpulku paplašināt, neesot tā vērts. Viena lieta ir pārdot lieko, bet pavisam kas cits — lielražošana. Landsmaņi noteikti nav izvēlējušies to pēdējo. Jānim nenesas prāts, lai celtu milzu kūti, gādātu tonnām sienu un spēkbarības. Viņam rokas citos darbos aizņemtas, no kā arī rodas peļņa. Savukārt Inārai atliek laika tādus darbus padarīt, ko citkārt lauku sievai ne diennakts stundu, ne roku pietiku. Par viņas un abu meiteņu čaklumu liecina tīrais pagalmis, kuplās flokšu un citu puķu dobes, arī krietnas vagas ar dārza avenēm. Šogad nomēģinājuši pirmo gardo ražu, veduši arī uz tirgu. Pilnīgi iespējams, ka turpmāk ogu

● «Dābolnieku» jaunā paaudze — Linda, Līga un Mārtiņš — labprāt vēlējās nofotografēties pie ratiem, kas pagalmā stāv smukuma pēc. Meiteņu koptās petūnijas tagad pašos ziedos.

Foto: M. Rukosujevs

audzēšana varētu kļūt par vienu no Landsmaņu ģimenes ienākumu avotiem.

Bet atgriezīsimies pie piršu meistra Jāņa amata prasmes. Kā jau minējām, pirmais būvējums stāv «Dābolnieku» pagalmā. Bet kopš tā laika vairāki desmiti latviešu «šķīstītāvu», dažādu lapeņišu un vasarnīcu atradušas savus saimniekus tuvās un tālās malās. Vai pirts meistaram ir bijusi arī kāda reklāma vai buklets, jautājam Jānim. Kāda tur reklāma — kai-

miņi un paziņas viens otram pastāsta, fotogrāfijas pa draugiem un radiem klist, kamēr aizklist citā rajonā un citā apvidū, piemēram, Pļaviņās, Aizkrauklē, Daugavpilī. Tad brauc pasūtītāji, bet pēc laiciņa jauna pirtīņa ceļo no Ignalinas projām.

Un te Jānis atnes maketu, pēc kura kāds vīrs pasūtījis pirti, kas tikšot stutēta kāda Latgales ezera krastā. To jau vairs nevar nosaukt par pirti, dažam labam pilsētniekam par tik lieliem apartamen-

tiem atliek tikai sapņot. Spricžot pēc maketa, Jānis domā, saimniekam varot rasties problēmas ar jumta klāšanu, daudz visādu salaidumu. Bet tas lai paliek jumta profesionāļu ziņā. Jānis ar saviem palīgiem — Aivaru Lazdānu un Jāni Znotiņu — pēc pusotra mēneša sola pirts sienas jau gatavas. Citas pirtīņas, kas pēc izmēriem mazākas, esot taisījuši mēneša laikā.

Pirts esot jātaisa no priedes vai egles koka, tad ir istā smarža un dvaša. No instrumentiem kārtīgam meistaram pietiekot ar labu cirvi, asu zāģi, elektrisko ēveli un urbmašīnu. Esot, protams, šādi tādi knifīņi, bet citādi pirts būvēšana vienkārša — galvenais, izmērus nesajaukt.

Vai pašiem pirti pēršanās patiek? Svēta lieta, reizi nedēļā pirtīņa tiekot kurināta. Ar pēršanos — kā nu kuru reizi. Teiksim, šovasar, kad arī bija trīsdesmit, uz gara mešanu prāts diez ko nenesies. Toties ziemā ir labi un veselīgi kaulus izsildīt. Slotiņas abi ar dēlu sasējuši jau pirms Jāņiem. Ināra vēl piebilst, ka starp bērziem iesienot pa kādam liepzaram. Ziniet, cik forši! Pagaidām, kamēr kokos lapas turas, kaltētās slotiņas netiek izmantotas, jo visi peras ar svaigām.

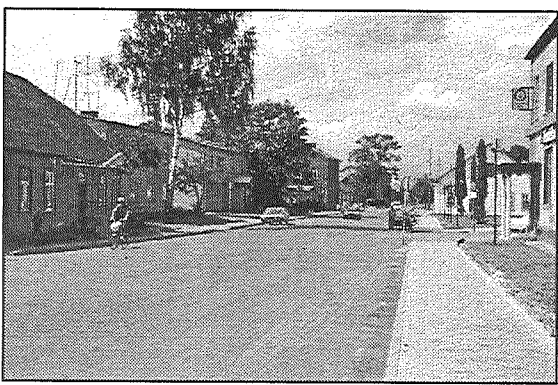
□ □ □

Tā Landsmaņi saimnieko savos Ignalinas «Dābolniekos» — Jānis, Ināra, Līga, Linda, Mārtiņš, vēl Ināras tēvs ar māti. Katram savi darbi, katram savi pienākumi, bet visiem kopā — laba satikšana. Par lauksaimniecību un ar to saistīto Latvijas nākotni ne Jānis, ne Ināra nevēlas runāt. Var redzēt, ka jaunībā, profesijas apgūstot, domājuši savu dzīvi citādu. Tagad nākas ne tikai piemēroties, bet arī censties izdzīvot.

Aug bērni, un Jānim ar Ināru jādoma jau par viņu nākotni. Astotklasniece Līga pēc vidusskolas beigšanas domā mācīties Bulduros. Viņai patīk puķes, bulveidot ziedu kompozīcijas. Lindai un Mārtiņam galviņas pilnas vēl visai bērnišķīgu ideju. Bet vecāki ir pārliecināti, ja tikai gribēs mācīties, perspektīva būs visur — gan laukos, gan pilsētā. Nav tiesa, ka lauku bērni mazāk talantīgi un spējīgi par pilsētniekiem, par to liecina labās sekmes un panākumi olimpiādēs. Arī ekskursijās brauc un pasauli redz, vajag tikai pašiem gribēt saskatīt tālāk par sava pagasta malu.

Braucot projām no «Dābolniekiem», Vārkavas pagasta padomes priekšsēdētājs Arturs Štagars pievērs mūsu uzmanību sakoptajiem laukiem un filozofiski nosaka — lai Dievs dod veselību un spēku, bet valdība savu atbalstu, un zemnieki varēs kalns gāzt.

L. Kirillova

Ielas un mājas ir gluži kā cilvēki, katrs ar savu piedzimšanas brīdi, katrs ar savu dzīves stāstu un likteņa pavērsieniem. Vai mēs, ik dienas vienus un tos pašus celiņus kājām minot, ar riteni vai mašīnu braucot, maz iedomājamies par to, kādi cilvēki pirms gadiem šo zemi minuši, kādi notikumi viens otru nomainījuši aiz logiem, kas tagad garamgājēju sejas un steidzīgās mašīnas atspoguļo? Laikam gan visbiežāk uz šo jautājumu nāktos atbildēt noliedzīgi.

Brīvības ielas Preiļos stāsti

Prologs

1998. gadā no 23. marta līdz 9. aprīlim Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja darbinieces devās kompleksajā ekspedīcijā. Bija iecerēts apsekot Brīvības ielas iedzīvotājus, uzzināt ko vairāk par katras mājas vēsturi, par cilvēkiem, kuri tur dzīvojuši agrāk. Ekspedīcija izdevās, tās laikā tika savākti vairāki simti krājuma vienību, pierakstītas atmiņas, iegūti interesanti materiāli.

Esmu pārliecināta, ka tikai nedaudziem Preiļu iedzīvotājiem ir bijusi iespēja iegriezties muzejā un iepazīties ar savāktajiem materiāliem. Tāpēc ar Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktores Teklas Bekešas laipnu piekrišanu sākam publikāciju ciklu, kura gaitā stāstīsim par Brīvības ielu Preiļos.

Pirmais stāsts — ieskats vēsturē

Brīvības iela ir otrā garākā un viena no vecākajām ielām Preiļos. Tā ir vienu kilometru un 790 metrus gara, ielas braucamās daļas platums — deviņi metri — klāts ar asfaltbetona segumu. Ielā atrodas 76 ēkas.

Brīvības ielas sākotnējais nosaukums bija Sondoru iela, kas bija radies no Sondoru muižas nosaukuma, jo ceļš no Preiļu centra Turgus laukumā veda tieši uz muižu. Stāsta, ka ielas galā kādreiz esot atradušies arkveida vārti. Diemžēl to atēls nevienā no senajām fotogrāfijām nav saglabājies.

Divdesmitā gadsimta sākumā Sondoru iela bija klāta ar akmens bruģi, ziemā sniegu no ielas šķūrējuši ar speciālās ierīces iejūgtiem zirgiem. Divdesmitā gadsimta divdesmitajos gados žurnāla «Valdības Vēstnesis» pielikumā par ze-

● Pagājušā gadsimta trīsdesmito gadu beigās Brīvības ielā 24 atradās foto salons ar visai elegantu nosaukumu «Ermītāža». Foto meistari izpildījuši pasūtījumus arī izbraukumos. Šajā fotogrāfijā redzami Meža dienu dalībnieki, pārsvarā skolēni un pedagogi.

mes ierīcības lietām Sondoru ielā uzskaitīti 76 zemes gabali. Pirmās Latvijas brīvvalsts laikā ielā dzīvojušas galvenokārt ebreju ģimenes — tirgotāji, sīkie uzņēmēji.

1931. gada 5. un 8. janvārī Preiļu pilsētas dome savās sēdēs lēma par ielu pārdēvēšanu un nosaukumu piešķiršanu beznosaukumu ielām. Sondoru ielu pārdēvēja par Brīvības ielu, jo Sondoru muiža vairs nepastāvēja.

Ap 1934. gadu Brīvības ielā bijis liels ugunsgrēks. Izdegusi gandrīz visa iela. Nodegušo ēku vietā uzceltas jaunas, tāpēc vairākkārt mainījušies māju numuri.

Kādreizējās ebreju dzīvojamās mājas un tirgotavas vairākkārt tikušas pārbūvētas, mainījušies to iemītnieki. Gadu desmitu gaitā uzceltas daudzas jaunas mājas. Pirmo reizi Brīvības ielu noasfaltēja tikai 1955. gadā.

Pašlaik Brīvības ielā atrodas gan veikali un bankas, gan sabiedriskās iestādes un dažādas organizācijas. Pa Brīvības ielu Preiļos iebrauc pilsētas un rajona viesi, katru gadu augustā Brīvības iela sagaida svētceļotājus, kuri dodas uz Aglonu.

Turpinājums sekos.
Sagatavoja L. Kirillova

● Ekspedīcijas laikā iegūtā 1930. gada fotogrāfija, kurā redzamas Preiļu iedzīvotājas Lukjanskas no toreiz vēl Sondoru ielas 64. Foto no Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja krājumiem.

● 1938. gada pastkarte. Preiļu iedzīvotāji pie tirgotāja Zilbermana linu pieņemšanas punkta Brīvības ielā 65 (tagad — Brīvības 67).

EIROZINĀS

Sadarbībā ar Eiropas Komisijas Delegāciju Latvijā

Atsakās eksportēt vaļu gaļu

Skandināvijas aviokompānija SAS paziņojusi, ka pievienosies citu lidsabiedrību lēmumam un vairs neeksportēs savās lidmašīnās Norvēģijā medīto vaļu gaļu. Pēc vides aizsardzības organizācijas «Greenpeace» datiem, šādu apņemšanos izteikusi jau 21 kompānija.

Aprīlī Norvēģija vienpusējā kārtā pieņēma lēmumu atsākt vaļu gaļas produktu eksportu uz Japānu, kur vaļu taukus uzskata par delikatesi. Komerciālās vaļu medības Norvēģijā atsāka 1993. gadā, neraugoties uz Starptautiskās Vaļu medību komisijas noteikto globālo moratoriju un vides aizsardzības organizāciju protestiem.

Tīri produkti no dzīvas zemes

Tieši tagad — pēc lopu sērgu izplatības Eiropā, pēc pārtikas skandāliem, pēc amerikāņu ģenētiski pārveidoto augu iebrukuma Eiropā, pēc pesticīdu plašās izmantošanas augkopībā, pēc augsnes hormonu izmantošanas lopkopībā — strauji notiek atgriešanās pie sentēvu zemes apstrādes metodēm.

Bioloģiskā lauksaimniecība nav nemazgāšanās

Bioloģiskie produkti tiek audzēti ar dabu, videi draudzīgā veidā — nav pieļaujama ūdenī iegūti šķīstošie (galvenokārt, slāpekļa) minerālmēsli, pesticīdu un herbicīdu lietošana.

Zemkopības ministrs Atis Slakteris izgašina maldus, ka bioloģiskā lauksaimniecība ir audzēšana savā vaļā: «Augu valsts ir salīdzināma ar cilvēku. Ja kāds iedomājas, ka ar bioloģisko lauksaimniecību varēs nodarboties, nekopjot augus vai lopus, tad man jāatgādina mana tēva teiciens: kurš gribēs sasveicināties ar cilvēku, kas nemazgājas un netīra zobus. Jāmazgājas, bet veselību jāuzlabo ar sportu, nevis ar stimulatoriem un ķīmiskām zālēm.»

Cēsu rajona Amatas pagasta «Kalna Smīdes» zemnieks Juris Ģinfelds ar dabai draudzīgām metodēm saimnieko pārliecības dēļ — lai saglabātu dabas daudzveidību, Amatas skaidros krastos un dzidros avotus. Sabiedriskās organizācijas «Latvijas Ekoprodukts» priekšsēdētāju virza uzskats: «Barot augsni, gādāt, lai tā būtu auglīga, dzīva. Konvencionālajā lauksaimniecībā zeme no dzīva organisma kļūst par substrātu.» Saimnieks trīs liellopus tur tikai kūtsmēsliem un piena pašpatēriņam. Ienākumus dod pārtikas griķi, rudzi, āboliņa sēkla, kartupeļi.

Eiropas zaļais pagrieziena punkts

Eiropas videi visdraudzīgākās lauku saimniecības rodamas Zviedrijā, Austrijā, Šveicē, Somijā, kur ap 10 procenti no visām strādā ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm. Vismazāk tam uzmanības pievērš Īrijā un Beļģijā.

Pirms diviem gadiem Eiropas Savienība pieņēma savu jauno lauksaimniecības pārveides programmu «Agenda 2000», kurā dalībvalstīm tika atļauts piekto daļu no Briseles tiesās palīdzības fermieriem izmantot videi draudzīgas lauksaimniecības un lauku attīstības veicināšanai. Itālija to izmantoja, un tagad ceturtdaļa no ES bioloģiski apsaimniekoto zemju platībām ir Apenīnos. Turklāt šīs saimniecības ir trīsreiz lielākas

nekā «parastās». Tāda ir ES vispārējā tendence.

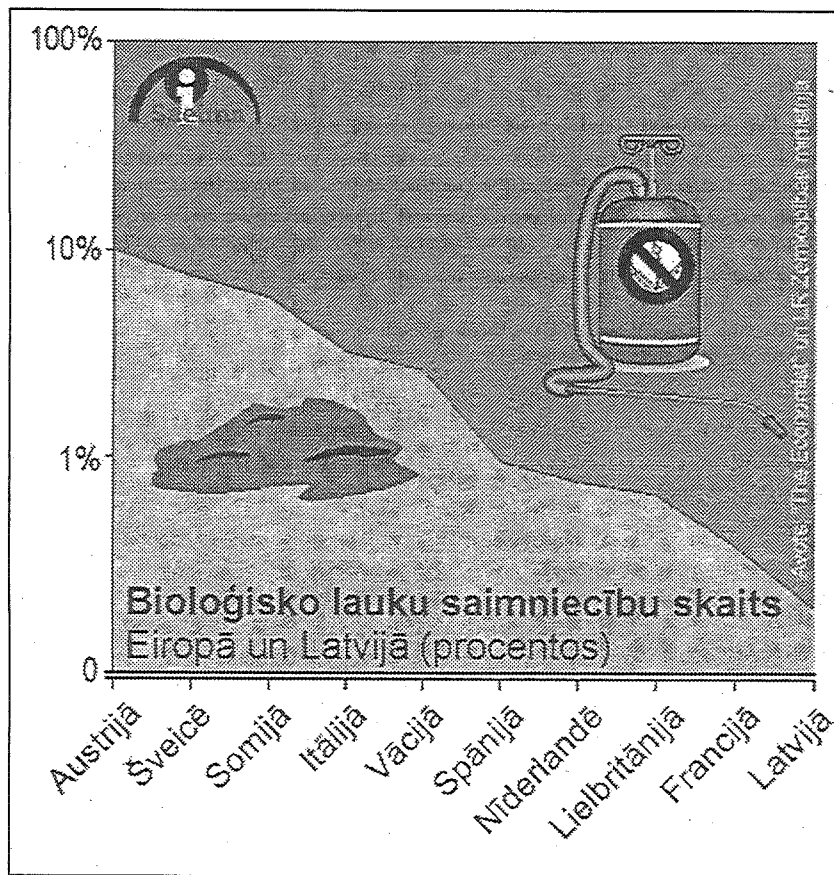
Tolaik Vācija izrādīja vismazāko interesi. Krasākais pagrieziena punkts intensīvās lauksaimniecības uz videi draudzīgo un bioloģisko lauksaimniecību notika pirms, kad Šrēdera valdībā par lauksaimniecības ministri kļuva zaļās partijas lidere Renāte Kīnaste. Ja līdz tam tika domāts, kā ražot pēc iespējas lētāk un lētāk, neuztraucoties par to, kā tas tiek darīts, tad tagad ikgadējās subsīdijas 11 miljardu marķu apjomā 420 tūkstošiem fermeru ministres grib pārdzīvot bioloģiskajai lauksaimniecībai. Kīnaste grib strauji palielināt bioloģiski apstrādātas zemes platības no 3% šī gada sākumā līdz 20 procentiem 2010. gadā.

Šādi pārtikai lielākais šķērslis ir tās dārdzība tirgū. Lai gan pircēja mazspējas dēļ Latvijas tirgos to vēl nevar novērtēt, pasaulē bioloģiski audzēti produkti parasti ir par trešdaļu un pat divkārt dārgāki nekā tradicionālie. Kā esot izteicies kāds rietumu speciālists, miljoniem cilvēku ir gatavi parakstīties zem peticijas par bioloģiski audzēto produktu nepieciešamību, bet tikai daži simti gatavi maksāt par tiem dārgāk. Tas arī koriģējis Kīnastes ideālistu un piespieda pārveidot Vācijas lauksaimniecības struktūru. Liela daļa no subsīdijām tiek novirzītas parastajām lauku saimniecībām, lai tās atbilstu arvien augstākiem vides un dzīvnieku labturības standartiem. Vairāk subsīdiju mazajām saimniecībām, mazāk — lielajām. Nogriezts valsts atbalsts ģenētiski modificēto augu pētniecībai. Tikš ieviesta jauna pārtikas kvalitātes marķēšanas sistēma.

Tomēr šogad pieprasījums pēc bioloģiskās lauksaimniecības produktiem Eiropā nepārtraukti palielinās, it īpaši bagātājās zemēs. Iemesls nav uzticēšanās sentēvu metodēm. Iemesls ir bailes no zinātnes un intensīvās ražošanas radīto produktu lietošanas neizpētītajām sekām — iespējamām slimībām, organismu ģenētiskās pārveides.

Pārtikas skandālu rezultātā tirgus pieprasījums radījis idejas, kurām spozmi piešķirusi reklāma un pircēju stereotipi par sagandēto Eiropu. Lielbritānijas lielveikalu ķēde sāk veidot bioloģiskās lauksaimniecības salu okeānā, Ekoloģiski vistūrākā esot ar trauksmērgu neslimojošo aligatoru gaļu...

Tomēr ikdienas pieprasījumu

jāspēj apmierināt vietējiem fermeriem. Izsalkums pēc nesamaitātas dabas produktiem ir audzis straujāk nekā to spēj apmierināt esošās bioloģiskās saimniecības. Tāpēc arī Eiropas Komisijas lauksaimniecības komisārs Francs Fišlers ir vairākkārt vērsis kandidātvalstu uzmanību uz nepārķimizēto lauku lielajām iespējām. Arī Latvijas stendā Viļņas starptautiskajā lauksaimniecības izstādē «AgroBalt» viņš, pacienājies ar rupjmaizi, pienu, medu un Jāņu sieru, izsauca: «Tas ir virziens, kurā jāstrādā visai ES lauksaimniecībai!»

Latvijas zaļā cerība

Eiropas Savienība pasaules valstis ir sadalījusi sarakstos: no kurām var un no kurām nedrīkst importēt bioloģiskos produktus. Latvija (arī abas pārējās Baltijas valstis) nav tai «B» sarakstā, no kurām imports ir atļauts, nevis vides dēļ, bet gan nesakārtotās likumdošanas dēļ.

Juris Ģinfelds bioloģiskajā lauksaimniecībā saredz nākotnes iespējas Latvijas zemniekiem: «Pieprasījums pēc veselīgas pārtikas aizvien pieaug. Ja mēs spēsim piedāvāt pietiekami lielus apjomus, ja būsīm veikuši visas nepieciešamās procedūras, kas apstiprinās, ka produkcija atbilst ES prasībām, tad varēsim tirgū konkurēt.»

Apstiprinošo procedūru nepieciešamību atzīst arī zemkopības ministrs Atis Slakteris. Jau ceturto gadu Latvijā pastāv sertificētas biosaimniecības (bet apzināti bioloģiskais lauku kopšanas veids atsevišķās sētās tiek pieņemts gadus septiņus). Ministrs ir pat pārsteigts, ka šādi noteikumi nav

izstrādāti tik ilgi, viņš sakās strauji labojam neskaidro situāciju, bet izvairās apsolīt šogad tos apstiprināt valdībā.

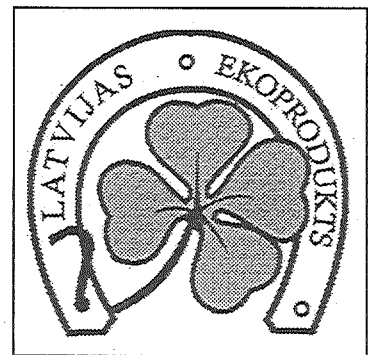
«Jā, Eiropā ir ļoti precīzi definēts, kas ir bioloģiskā lauksaimniecība, ko var un ko nedrīkst lietot, lai tā būtu bioloģiskā. Mūsu problēma jeb mūsu mājas darbs ir mūsu noteikumu piemērošana ES kritērijiem. Tas ir vajadzīgs, lai mēs savu produkciju drīkstētu eksportēt uz ES valstīm.»

Lauksaimniecības likumu jau esam grozījuši tā, lai mēs drīkstētu izstrādāt Ministru kabineta noteikumus par bioloģisko lauksaimniecību. Pie tiem arī strādājam, un mēs strauji tuvojamies ES importa sarakstam,» Saeimas ESIC apņēmīgi paziņo ministrs.

Pārējais ir — gan sertificējošā institūcija, kas katru gadu atkārtotu saimniecību pārbaudi (sabiedriskā organizācija «Vides kvalitāte»), gan kontrolējošā institūcija (Augkopības produkcijas kvalitātes valsts kontroles dienests), gan sertifikāts («Latvijas Ekoprodukts»).

Mūsu bioprodukti vēl nespēj ieiet Eiropā

Tā kā bioloģiskajā lauksaimniecībā jāiegulda vairāk darba, bet saņem mazāk ražas, ES to subsidē. Piemēram, Dānijā piemaksa par pienu ir par 37% lielāka, par liellopu gaļas audzēšanu — par 13,5%, par cūkgaļas audzēšanu — par 7,8% un par kviešiem — par 106% lielāka nekā par tradicionālo lauksaimniecību. Apmēram tādas ir ražotāja cenu proporcijas: ja, piemēram, par parasto pienu fermeriem maksā 2,5 daņu kronas (18 santīmi), tad par «biopienu» — 3,4 kronas (25

«Latvijas Ekoprodukta» zīme un ES apstiprinātā bioloģiskā lauksaimniecības produkta zīme, kurai virsū būs uzraksts attiecīgās ES dalībvalsts valodā un kuru var lietot kopā ar nacionālo zīmi.

santīmus).

Šogad pirmoreiz arī Latvijā paredzētas subsīdijas bioloģiskajai lauksaimniecībai — tām atvēlēti 100 tūkstoši latu. Lai uz tām drīkstētu pretendēt tās 140 saimniecības, kas pašlaik strādā ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm, produktam vismaz gadu nepieciešams sertifikāts «Latvijas ekoprodukts».

Saimniecībā jābūt minimālajam kultūraugu platībām vai dzīvnieku skaitam — vismaz 3 hektāriem graudaugu (vai 2 ha kartupeļu, vai pushektāram augļu dārzu vai ogulāju, vai hektāram dārzenų vai ārstniecības augu) vai vismaz 5 gaļas vai piena lopiem (vai 10 cūkām, 20 aitām, kazām, 100 putniem, 20 bišu saimēm).

Tā kā bioloģiskajā lauksaimniecībā izmaksas ir augstākas, subsīdijas saņem kā piemaksas par katru vienību. Piemēram, 35 latu par katru govī, 14 latu par katru cūku, nepilnus 10 latu par bišu saimi. Laukaugiem piemaksa pienākas par hektāru — 35 lati par graudaugiem, 75 lati par kartupeļiem, 120 lati par augļu dārzu, 100 lati par ogulājiem, 95 lati par dārzeniem atklātā laukā un tikpat par ārstniecības augiem.

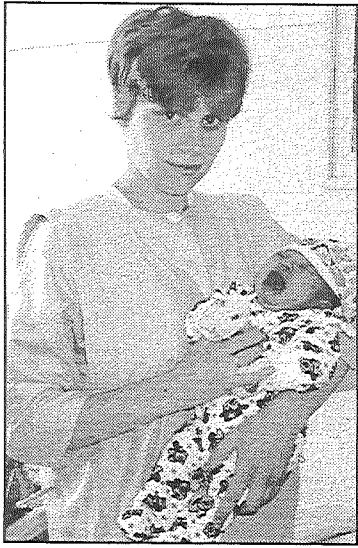
Kā Saeimas ESIC informēja «Latvijas Ekoprodukta» priekšsēdētājs Juris Ģinfelds, sertifikācija jāiziet katru gadu. Šogad tā notiks visu augustu, pat septembrī — kamēr vien zemnieki spēš uz lauka uzrādīt kaut daļu augošanas ražas. Pēc viņa prognozēm «Latvijas Ekoprodukta» sertifikātu šogad varētu saņemt kādas 185 saimniecības. Tikai šīs saimniecības uz saviem produktiem drīkstēs likt uzlīmi «Latvijas Ekoprodukts».

Neraugoties uz pieprasījumu, šovasar nedz Latvija ir gatava, nedz ES tik ļoti grib atbalstīt mūsu produktu ienākšanu Eiropas tirgū. Vienīgais Zemkopības ministrijai zināmais eksporta piemērs ir Kuldīgas rajona «Zelta kliņģeris», kas rupjmaizi uz Zviedriju eksportē kā ekoproduktu.

Ivars Bušmanis

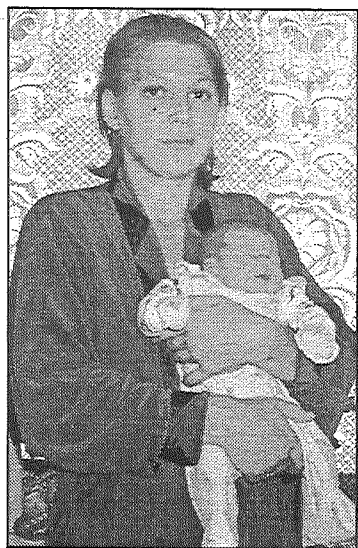
13. augusts — Elvira, Velga.
 14. augusts — Zelma, Zemgurs, Virma.
 15. augusts — Zenta, Dzelve, Zelta.
 16. augusts — Astra, Astrida.
 17. augusts — Vineta, Oļegs.
 18. augusts — Liene, Liēna, Helēna, Elena, Ellena.
 19. augusts — Melānija, Imanta.

Audz laimīgs, mazais!

Aizkalnes pagasta iedzīvotājas **Diānas Spaljas** pirmais bērniņš piedzima 2. augustā. Tētis **Sandris** dēlam devis vārdu — Raivis. Jaunā ģimene jau iepriekš zināja, ka būs puisītis un dēlam vārdu rūpīgi izvēlējās. Diānas vecākiem **Monikai** un **Jānim** tagad ir četri mazbērni. Otra vecmamma **Janīna**, kura dzīvo Rēzeknes rajonā, un Rīgā dzīvojošais vectēvs **Jūlijs** sagaidījuši otro mazbērnu. Par mazuliņa piedzimšanu priecājas arī vecvecmamma **Albīna**.

Jaunā māmiņa par palīdzību dzemdībās teica paldies ārstam **Jurim Kļaviņam**, vecmātei **Dagnijai**, **Lucijai**, bērnu mātai **Svetlanai**, un īpašu pateicību **Baibai**.

5. augustā Aglonas pagasta iedzīvotāja **Anita Mežinieca** kļuva par māmiņu savam pirmajam bērniņam — meitiņai. Gaidot mazulītes ierašanos, māmiņa par citiem vārdiem pat nedomāja. Viņa pilnīgi noteikti zināja, ka mazo sauks par **Viktoriju**. Šo izvēli atbalstīja arī meitiņas tētis **Andris**. Tētis strādā policijā, bet **Anita** bija komandante **Jaunaglonas** arodvidusskolas dienesta viesnīcā.

Andra māmuļa **Leontīna** ir ļoti priecīga par pirmo mazbērnu piedzimšanu, bet **Anitas** vecākiem **Romualdai** un **Viktoram** vienas mazmeitiņas auklēšanā jau bija pieredze.

Jaunpiedzimusi mazulīte mīļi uzņemta dzimtā. Jau slimnīcā viņu un māmiņu ar skaistām rozēm sveica tuvākie radi.

Anita teica sirsnīgu paldies visam dzemdību nodaļas kolektīvam.

Ineses un **Aivara Greižu** pirmais bērniņš — meitiņa piedzima 8. augustā. Vecāki zināja, ka piedzims meitenīte, un tāpēc jau laikus izvēlējās vārdu. Mazo sauks par **Kristu**. Ģimene dzīvo **Maltā**, Inese ir skolotāja, bet **Aivars** strādā **Daugavpils** ieņēmumu dienestā.

Ineses vecāki **Marija** un **Ēriks** jau pirmajā dienā atsteidzās apsveikt savu pirmo mazbērniņu. Otrajiem vecvecākiem — **Valentīnai** un **Robertam** ir divi mazdēli, bet **Krista** — pirmā mazmeita. Vecmāmiņa **Valentīna** mīļi dudinājās ap šūpulīti, palīdzēja jaunajai māmiņai sakārtot bērna cepurīti un priecājas par dūšīgo «lauvēnu». **Kristas** abi vectēvi arī esot dzimuši **Lauvas** zīmē.

Par krustvecākiem mazajai meitenei tikšot lūgti **Ineses** brālis un **Aivara** māsa, bet mazulīti kristīšot **Rēzeknē Jēzus Sirds katedrālē**, kurā vecāki laulājās.

Inese sirsnīgu paldies teica ārstiem **Larisai Bogdanovai**, **Jurim Kļaviņam**, vecmātei **Lucijai** un pārējiem nodaļas darbiniekiem.

Marutas un **Ilmāra Bivbānu** otrais bērns — dēliņš piedzima 6. augustā. **Ilmārs** dzemdībās bija klāt un palīdzēja sievai.

Četrgadīgais brālītis **Egils** māmiņu un jaundzimušo apmeklēja jau pirmajā dienā un mazo puisīti tūlīt vēlējās vest uz mājām.

Vecvecākiem **Marijai** un **Vitolam** tagad auklējami trīs mazbērni, bet **Stāņislavai** un **Jānim** — četri. Dzimtas vecākā iedzīvotāja — 96 gadus vecā **Matilde** sagaidīja jau sesto mazmazbērnu.

Mazulīti kristīs **Preiļu** baznīcā. **Maruta** stāstīja, ka **Egils** ir kristīts **Aglonas bazilikā**, viņu krusttēvs **Jānis Stepiņš**. Ģimene vēloties, lai arī otrais bērns kristību sakramentu saņemtu no tā paša priesteru rokām.

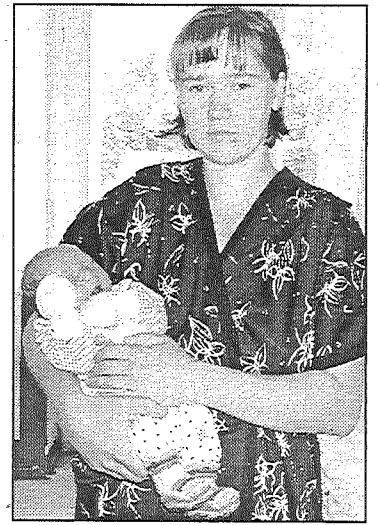
Maruta dēliņam novēlēja augt gudram un stipram. Teica paldies ārstiem **Jurim Kļaviņam**, **Svetlanai Morozovai**, vecmātei **Dagnijai**.

TATJANA ŠUVALOVA («Rūķīši») dzimšanas dienu svinēja 31. jūlijā, meitenītei palika četri gadi. **Tatjana** ir liels palīgs auklītei dažādos darbos, viņai patīk dežurēt, iet uz virtuvi pēc pusdienu maizītes. Meitenīte ir ļoti runīga, patīk papļāpāt ar audzinātāju par dažādām lietām. Visumā **Tatjana** ir jautra un mīļa.

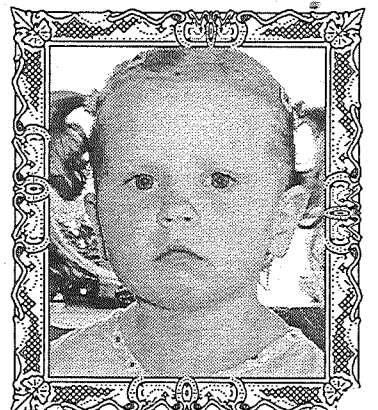
KAROLINA MINALKO («Pasaciņa») ceturto dzimšanas dienu nosvinēja 8. augustā. **Karolinai** ir mazs brālītis un divi labi draugi — **Nastja** un **Vadims**. Kad izaugs, **Karolina** ies skolā, bet pēc tam strādās darbinā. Kādā, to meitenīte vēl nav izdomājusi. Pēc rakstura **Karolina** ir mierīga un mazliet kautrīga.

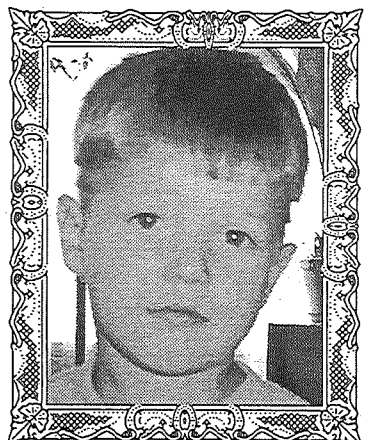
Rušonas pagasta iedzīvotāju **Ilonas** un **Valda Kotānu** dēliņš piedzima 8. augustā. Māmiņa stāstīja, ka nodomājusi bērnu nosaukt par **Armandu**. Puisītīm mājās būs rotaļu biedrene — četrgadīgā māšele **Laima**. Meitene slimnīcā aplūkoja jaundzimušo un bija pārsteigta, ka brālītis izrādījies tik maziņš. Viņa bija kaimiņos redzējusi lielākus bērnus.

Ilonas vecāki **Biruta** un **Jānis** sagaidījuši ceturto mazbērnu. **Valda** mātei **Anastasijai**, ar kuru ģimene kopā dzīvo, tagad ir pirmais auklējama mazdēliņš.

Iloņa pateicās ārstiem **Svetlanai Morozovai** un **Jurim Kļaviņam** vecmātem, bērnu māsam, sanitāriem par rūpēm, bet savam bērniņam vēlēja augt lielam un stipram palīgam tētim un mammai.

10. augustā dzimšanas diena bija **LINDAI VUCĀNEI** («Pasaciņa»). Viņas draudzenes ir **Sintija** un **Santa**. **Linda** ļoti labi runā, ir draudzīga un pēc rakstura mierīga meitenīte. **Lindai** patīk dejot, viņa ir arī ļoti muzikāla, dzied. No mājām vienmēr ir līdzī kāda mīļa rotaļlieta, ko dienas gaitā vairākkārt samīļo.

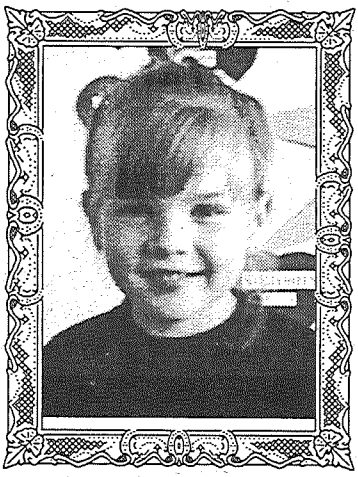

ALVIS TRUBIŅŠ dzimšanas dienu svinēja 8. augustā, šogad viņam palika četri gadi. **Alvis** ir mīļš un jauks puika, vienmēr skaisti safrizēts un apģērbts. Ar visiem viņš ir draudzīgs, bet **Kārlis** ir labākais draugs, abi kopā brauc ar traktoru, kuram ir arī miglotājs un spēļu lāpsta. **Alvis** stāsta, ka nākotnē viņš gribētu braukt ar lielo traktoru kā tētis un art zemi, tagad viņš ir tikai vizinājies.

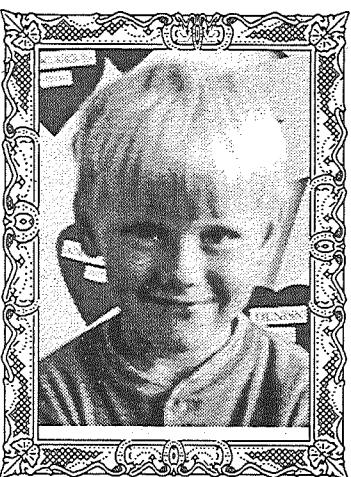
Daudz laimes, mazo gaviļņiek!

15. jūlijā ceturto dzimšanas dienu svinēja **Līvānu** bērnodarza «Rūķīši» audzēknis **ROMĀNS PETUNOVŠ**. Viņa draugi ir **Antons** un **Dins**. **Romāns** ir sabiedrīks, viens no čaklākajiem bērniem, kas pēc rotaļāšanās sakārto savas mantas, tādēļ strādīgums ir viena no zēna labākajām īpašībām. **Romāns** ir draiskulīgs, taču vienlaikus arī paklausīgs, viņš pastāsta, ka vislabāk pašam garšojot putras. Kad izaugs liels, **Romāns** dzīvos Rīgā kopā ar mammu.

ARIANDA JEVDOKIMOVA («Rūķīši»), kura sesto dzimšanas dienu svinēja 5. jūlijā, ir atgriezies bērnodarzā no vasaras brīvdienām un stāsta, ka vislabāk viņai patīk saņemt dāvanas. Grupiņā mīlākā rotaļa esot spēlēt dakterniekos, bet vislabākās rotaļlietas ir lelles. **Ariandai** ir četrgadīgs brālītis **Saša**, bet, kad būs pieaugusi, meitenīte gribētu strādāt tur, kur griež un loko matus — frizētavā.

EMĪLS BARTUSEVIČS, kurš apmeklē bērnodarzu «Rūķīši», 6. augustā kļuva sešus gadus vecs. Viņa labākais draugs ir brālēns un grupas biedrs **Didzis**, ar kuru kopā abi liek lego. **Emīlam** garšo saldējums, bet vakarā pēc bērnodarza patīk spēlēties ar tankiem. Tādu meiteņu, kas **Emīlam** patīktu, viņa grupiņā nav, toties mājās zēnam ir trīs kaķi un suns **Reksis**. **Emīlam** ir arī lielāks brālītis un māsa — **Kristaps** un **Iluta**, kuri jau iet skolā.

CEĻOJUMS

Šajā laikraksta numurā varat lasīt pēdējo aprakstu sērijā par Latvijas muižām un pilīm. Interesentiem ir iespēja senatnīgās vietas aplūkot arī klātienē — šogad «Latvijas piļu un muižu asociācija» piedāvā apmeklēt 44 pilis. Informāciju var iegūt tūrisma informācijas centros vai tuvākajā no apceļojamajiem objektiem — Krustpils pilī.

Muiža, kurā ciemojies Bēthovens

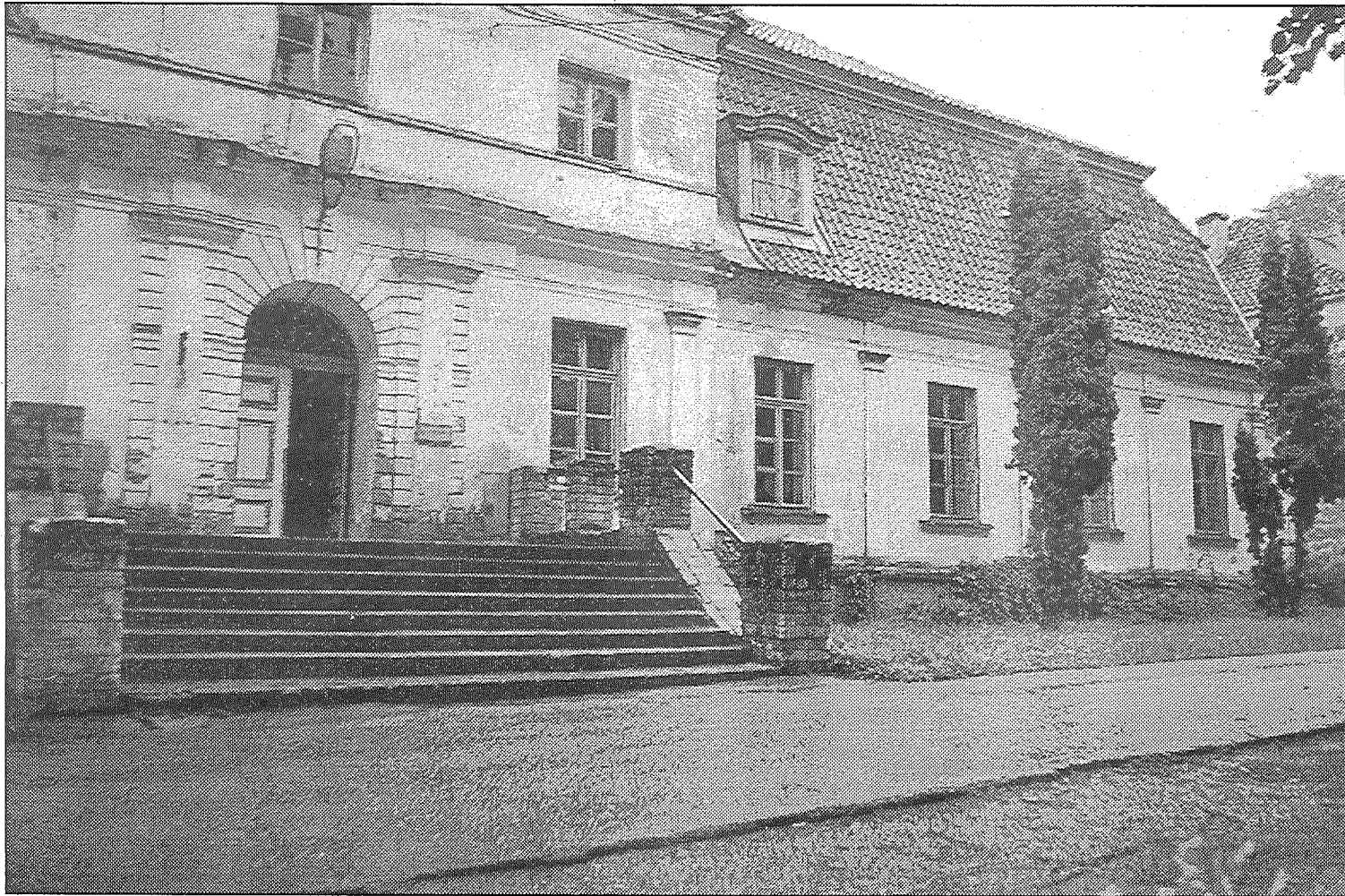
Akcijas «Apceļosim Latvijas pilis» ceļvedī iekļautas vairākas muižas, kurās par seno godību vairs stāsta tikai vietējo iedzīvotāju atmiņas un nostāsti. Muižu likteni visā Latvijā izšķīrās 1905. gadā, kad daudzas baronu mājvietas tika nesaudzīgi dedzinātas, apļiecinot gadsimtiem apspiestās latviešu tautas naudu un alkas pēc brīvības.

Komunālo dzīvokļu posms un jaunie muižnieki

Tomēr ne jau ēka iemieso ļaunumu, bet gan cilvēks, kas tajā mīt, taču, neskatoties uz to, daudzi vēstures pieminekļi tajos gados gāja bojā. Tie īpašumi, kas palika neskarti, 1920. gada agrārās reformas gaitā tika sadalīti. Mainoties īpašniekiem un apsaimniekotājiem, ēkas arvien vairāk cieta laika zoba ietekmē. Padomju gados nebūtībā aizgāja desmitiem skaistu vēstures un arhitektūras pieminekļu. Senās muižas un pilis glāba vien rīkojums izmitināt tajās skolas vai atvērt vēstures un novadpētniecības muzejus. Tās, kas šiem nolūkiem netika izmantotas, abākajā gadījumā kļuva par komunālajām mājām, kuru iemītnieki nebija raduši taupīt, kopt un lolot. Sliktākajā gadījumā ēkas lēnām, bet neglābjami sabruka. Skaistie ainavu parki aizauga krūmiem un briķšņiem, ēkas zaudēja savus cildēnos vaibstus, sarauda ar pilošiem jumtiem un daudzviet ar šiferi aiznaglotām logu rūtīm. Teju tāds pats liktenis piemeklējis Kabiles muižu Kuldīgas rajonā. Padomju varas gados te bijusi lauku slimnīca un pasts, dzīvokļi. Muižas ansamblis sadalīts — katrai ēkai cits īpašnieks. Mūsdienās, deviņdesmito gadu sākumā Kabiles muižas ansamblim radies pircējs — anglis, kas par muižu solījis piecus miljonus, taču ar noteikumu, ka pirks visas muižas ēkas kopā. Diemžēl vai par laimi tas nav bijis iespējams, jo īpašnieki bija vairāki. Tagad kungu mājā iekārtots muzejs.

Unikāli griestu greznojumi — vienīgie Latvijā

Kabiles muižu veido 17. gadsimta otrajā pusē un 18. gadsimta sākumā celtais arhitektūras ansamblis. Muižas centru veido septiņas ēkas. Vecākā no tām ir divstāvu ķieģeļu būve — stīnūzis jeb suņu kūts, kas celta 1696. gadā. Pirmais stāvs veidots ar velvēm. Tajā saglabāties Latvijā vienīgais tāda veida kamīns. Inter-

● Kabiles muiža atrodas Kuldīgas rajonā. Savulaik tajā saimniekojuši bagātās Bēru dzimtas pārstāvji. Muižas Baltā zāle ir vienīgā vieta Latvijā, kur saglabājušies ar roku darināti smalki ģipša griestu greznojumi.

santa arhitektūra ar velvveidīgiem pilastriem un arkveida galerijām ir vešūzim un klētij, kurā pašlaik atrodas kultūras nams. No zirgu staļļa saglabājušies pamati un atsevišķas sienas.

Kungu dzīvojamā māja jeb pils, kas savienota ar «lielo ķēķi», būvēta baroka stilā 18. gadsimta 50. gados, kad muiža nonākusi Bēru dzimtas īpašumā. Pils ēkas būvniecība notikusi Otto Fridriha fon Bēra sievas Katrīnas Elizabetes fon Bīlovas-Bēras laikā, viņas iniciāļi iekalti pils pagraba metāla restēs. Par Bēru dzimtas lielo rociņu liecina parādes jeb Baltās zāles greznā apdare, kas veidota atsevišķu plafonu izvietojumā pa visu griestu laukumu. Plafoni darināti ar brīvu roku ģipša stuka tehnikā, to sižetos ziedi un lapu vītnes, tādā pašā tehnikā veidots arī Baltās zāles kamīns, kurš mūsdienās vēl nav atjaunots. Šāds griestu rotājums — roku darbs ir vienīgais Latvijā. Citviet, piemēram, Rundāles pilī Baltajā zālē ģipša stuka veidojumi izlieti formās.

Bēthovena gars Kurzemes muižā

Pils kamīnzāle grezno interesants vēlāko laiku balto podiņu kamīns ar ovālu iedobumu priekšpusē, kuru katrā pusē noslēdz kolonas ar kapitēli. Kabiles muižā

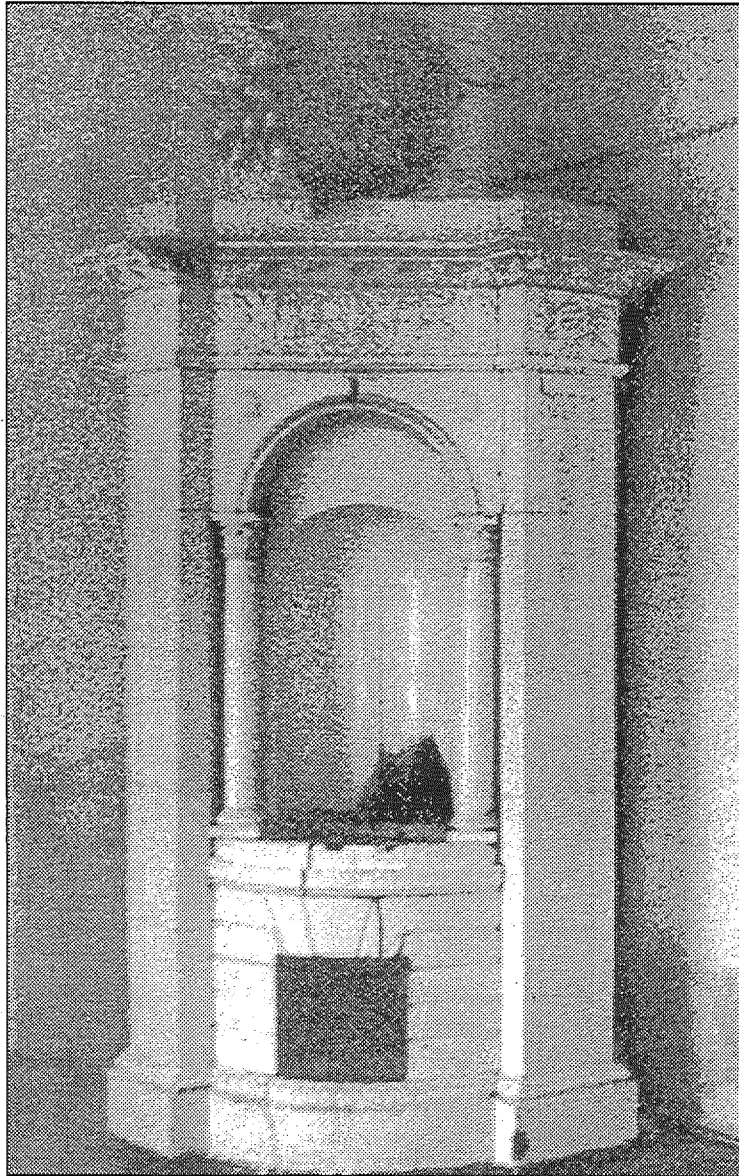
ciemojies arī komponists Ludvigs van Bēthovens, kas bijis tuvs draugs Talsu draudzes mācītājam Kārlim Amendam, kas savukārt uzturēja labus sakarus ar Kabiles muižas īpašnieku grāfu Heinrichu fon Keizerlingu. 1815. gadā Keizerlings dodas uz Vīni apciemot slimo Bēthovenu un atved Amendam pēdējo vēstuli no drauga. Patiesībā Kabiles vēsture sniedzas daudz senākos laikos. Kā apdzīvota vieta tā rakstos minēta 1253. gadā. Kabilē dzimis rakstnieks Zeltmatis (Ernests Kārklīšs), pamatskolā mācījies pirmais Latvijas Republikas ārlietu ministrs Zīgrīds Anna Meierovics.

Otrpus kungu mājai redzams baroka dārzs ar kādreiz cirpto liepu aleju vienā malā. Dienvidu pusē muižas ziedu laikos bijusi smalka terase ar stikla vitražu logiem un kāpnēm uz abām pusēm. Vēl tagad saglabājušās metāla kaluma kāpņu margas, taču terase atrodas ļoti sliktā stāvoklī. Šodien dzimtas zemes apceļotājam lemts iepazīt tikai senās Bēru godības vārgu atspulgu dažos laika zoba un cilvēku valdīšanas neiznīcinātos ēkas un interjera fragmentos.

G.Kraukle

● Pie šī unikālā kamīna savulaik, iespējams, sildījies arī izcilais mūziķis Ludvigs van Bēthovens.

Foto: G.Kraukle

Vai atbalstāt pensionāru protesta akcijas?

Jānis Lausks, pensionārs Preiļos:

— Atbalstu. Grūti iztikt ar pensiju, tik vien kā maizei un sāļi pietiek, ūdens — tas jau mājās ir. Kad samaksā 32 latus par dzīvokli, pāri nekas daudz nepaliek, jo pensija ir 65 lati. Vārbūt izdosies kaut ko panākt. Es jau esmu parakstījis zem aicinājuma prezidentei un citiem varas vīriem.

Fatimija Nazarova, dzīvo Preiļos:

— Protams, ka atbalstu, tikai uz Rīgu gan vairs nespēšu aizbraukt, lai piketētu. Agrāk pie pensijas kaut mazliet pielika, tagad par 47 santīmiem samazināja. Esmu arī represētā, 14 gadu vecumā mani aizveda uz Vāciju. Atriezos jau slimā un tagad visu mūžu pa ārstiem staigāju. Labi, ka ir sava māja, vismaz par dzīvokli nav jāmaksā. Esmu ģimenē vienīgā «pelniņāja», palīdzu meitai un mazmeitiņai.

— Darbojos pensionāru apvienībā, esmu parakstījusies par likuma grozījumu atcelšanu. Atbalstu visas pensionāru apvienības aktivitātes. Neticu gan, ka izdosies kaut ko panākt, lai gan prasības nav nekādas lielās. Ceru, ka vismaz liksim aizdomāties. Tomēr vajag kaut ko darīt, jo īpaši vientuļajiem pensionāriem ir ļoti, ļoti grūti. Ja jāmaksā par dzīvokli un vēl dārgas zāles jāpērk, tad izdzīvot nevar.

Valentīna Greiža, pensionāre Preiļos:

— Man līdz pensijai ir ļoti tālu, nesmu par to domājis. Zinu, ka manai mammai tuvojās pensijas gadi. Pašlaik viņai ir 54 gadi, un līdz pensijai vēl desmit gadi jāstrādā. Kā viņa vērtē pensijas vecuma palielināšanu? Saka, ka tas ir traki. Pēc kādreizējiem likumiem viņa jau būtu pensijā, bet tagad... Nedomāju, ka ar pensionāru protestiem izdosies kaut ko panākt, vārbūt būs minimāls uzlabojums — kādi pieci lati pie pensijas.

Artūrs Prikulis, studē RTU:

— Man līdz pensijai ir ļoti tālu, nesmu par to domājis. Zinu, ka manai mammai tuvojās pensijas gadi. Pašlaik viņai ir 54 gadi, un līdz pensijai vēl desmit gadi jāstrādā. Kā viņa vērtē pensijas vecuma palielināšanu? Saka, ka tas ir traki. Pēc kādreizējiem likumiem viņa jau būtu pensijā, bet tagad... Nedomāju, ka ar pensionāru protestiem izdosies kaut ko panākt, vārbūt būs minimāls uzlabojums — kādi pieci lati pie pensijas.

Teodors Lukjanskis, autobusa šoferis:

— Atbalstu punktu, kurā pensionāri prasa atļaut arī turpmāk pensionētās priekšlaikus, taču prasību par darba algas un pilnas pensijas saņemšanu gan es neatbalstu. Pašreizējos bezdarba apstākļos jau pat jaunajiem nav kur strādāt. Pensionāri, piemēram, laukos ir bagātākie cilvēki, viņiem ir garantēti ienākumi. Jaunajiem laukos vienīgā iespēja ir strādāt gaterī, sievietēm ir vēl smagāk. No šāda viedokļa es protesta akcijas neatbalstu.

G.Kraukle
Foto: M.Rukosujevs

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS

SIA «Celmeņi ASK» meklē atbildīgu cilvēku bez kaitīgiem ieradumiem pārdevēja amatam.

Prasības:

- Godīgums darbā
 - Komunikabilitāte
 - Vēlme strādāt un paplašināt esošās zināšanas
 - Vēlma tehniskā izglītība.
- Pretdentus lūdzam zvanīt pa tālr. (53)22768, 9482981.

Lēti, lietoti, ļoti droši datorkomplekti HP, IBM, COMPAQ (cena ar monitoru — no Ls 120), kā arī monitori 14"–21", UPS, tīkla komp., telefoni. Viss no Anglijas bankām u. tml. iestādēm. Pareiza izvēle pašvaldībām, skolām, valsts iestādēm, grāmatvedībai, internetam, skolēniem. Lielākiem pirkumiem iespējams līzings. Tel.: 9416550.

SIA «Remontnieks»

Aglonas stacijā, (tālr. 65147), Viļānos (tālr. 60228) pārdod:

- ◆ 6 viļņu, 8 viļņu, gludo, ondulinne, guttanit, guttaduit šiferi,
- ◆ gāzbetonu, ◆ cementu, ◆ kaļķi,
- ◆ skaidu plates,
- ◆ bituma šindeļus
- ◆ presētu papīru, ◆ reģipsi,
- ◆ finieri, ◆ ruberoīdu,
- ◆ visu veidu ķieģeļus,
- ◆ krāsas, naglas u. c. būvmateriālus,
- ◆ presētu pakaišu kūdru,
- ◆ sēklas ziemas kviešus 'Pamjati Fedina'.

Zemas cenas, piegāde.

PĒRK bērza baļķus

2.75, 3.10, 5.5 m; bērza bezzaru dēļšus. Tālr. 48-21651, mob. tel. 9413175.

Aglonas pagasta padome lūdz visus tirgotājus, kuri ir saņēmuši Aglonas bazilikas draudzes organizētās izbraukuma tirdzniecības atļaujas laika posmam no š. g. 13. līdz 15. augustam saskaņā ar Aglonas pagasta padomes 30.03.2001. g. pieņemtajiem saistošajiem noteikumiem nr. 1 «Par Aglonas pagasta pašvaldības nodevām», nomaksāt nodevu par tirdzniecību publiskās vietās.

Brīdinām, ka nodevas nenomaksāšanas un Aglonas pagasta padomes atļaujas nesaņemšanas gadījumā saskaņā ar pastāvošo likumdošanu Jūsu darbība tiks uzskatīta kā tirdzniecība neatļautā vietā un kontroles dienesti varēs uzlikt naudas sodu un konfiscēt mantu.

Aglonas internātgimnāzija 2001./2002. m. g. uzņem audzēkņus 1.-12. klasē.

10. klasē piedāvā trīs virzienu izglītības programmas (humanitārā, eksaktā ar specializāciju datoros, vispārējā).

Skolēni no trūcīgām ģimenēm (Ls 38,23 uz vienu ģimenes locekli mēnesī) tiek atbrīvoti no ēdināšanas maksas.

Skola piedāvā vietu internātā, medicīnisko aprūpi un iespējas iegūt kvalitatīvu izglītību.

Mūsu piedāvātā izglītība ir vērtība, kuru pārbaudījis laiks!

Tālruņi uzziņām: 53 77645, 53 77642, mob. tel. 9109659.

SIA «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvārā.

Samaksa tūlītēja. Tālr. 42807, 46384, 44179, mob. tel. 9161121.

Pārdod

traktoru T-40 AM. Tālr. 9738825; traktora T-75 ātrumkārbu, kāpurķēdes. Tālr. 52482; kombainu NIVA. Tālr. 53-48567, 9524606; 2 rindu kartupeļu racēju (polu). Tālr. 70550; labiekārtotu 2 istabu dzīvokli Riebiņos. Tālr. 56909 vakaros, mob. tel. 6520210; lauku māju 2,5 km no Aglonas (jaukā vietā, ūdens tuvumā, iekopta zeme 4 ha). Tālr. 9135261.

Pērk

2 vai 1,5 istabu dzīvokli Līvānos vai Preiļos. Tālr. 9642889, 54 21494; māju Preiļos. Tālr. 53-22092.

Meklē darbu

mazumtirdzniecības komercdarbinieks. Mob. tel. 9830567.

Izsaku pateicību Preiļu bāriņtiesas priekšsēdētājam Tatjanai Kolosovai par sapratni un sniegto palīdzību. O.Struka

ZEMAS CENAS!

IU «Vilcāns V» Līvānos, Alejas ielā 19 (Ubaglīci pie pilsētas stadiona) izgatavo melnā granīta pieminekļus, apmales.

Tālr. 6469426, 53 41555 pēc 20.

Iepērkam aitas dzīvsvārā (0,55-0,65 Ls/kg), piena teļus (0,50-0,60 Ls/kg), citus mājlopus.

Tālr. 78364, 9128032.

SIA «AIB» pērk liellopus, zirgus, jaunlopus, aitas, cūkas.

+12%, +18%. Tālr. 4871185, 9478728, 9445135, 4871804.

RECEPTES

Dārzeni ziemai

Ķiploki

Ķiploki izdzen garus ziednešus. Tos parasti noplūcam un aizsviežam. Nedarīsim tā. Šos dzinumus (izņemot augšējo pogaļu) sagriezīsim, sasālīsim un sapildīsim sterilās burkā, aizvākosim un novietosim vēsā vietā. Ziemā noderēs ēdienu garšas uzlabošanai, arī salātu pagatavošanai.

Tomāti

Rudens pusē, iestājoties vēsākam laikam un miglai, tomātiem parādās puve. Izgriezīsim iepuvušās vietas un veselās tomātu daļas kopā ar ķiplokiem samalsim, pievienosim sāli un piparus. Sapildīsim sterilās burkā, aizvākosim, novietosim vēsā vietā. Ziemā var izmantot gan kā tomātu mērci ar ķiplokiem, gan arī garšas uzlabošanai gaļas, zivju un dārzenų ēdieniem.

Gurķu, kabaču, cukini skābēšana

Nepāraugušus, ar mīkstu mizu, sīkām sēkliņām, vienāda izmēra dārzenus rūpīgi nomazgā un nosusina. Tīrus stikla traukus izkarsē. Sagatavotās garšvielas — dilles ar

kātiem, lapām un ziedkopām un ķiplokus — sagriež un saliek burkā. Dārzenus sapilda traukos stateniski un blīvi katru dārzeni atsevišķi, ja grib, var arī jauktā veidā. Kad trauks piepildīts, garšvielas uzliek arī virs dārzeniem trauka augšpusē. Pārlej ar vārītu ūdeni un atdzesētu sālsūdeni — uz litru ūdens liek divas ēdamkarotes sāls. Aizvāko ar steriliem vāciņiem, novieto vēsā vietā. Tādā veidā sagatavoti gurķi, kabači un cukini ir garšīgi un labi saglabājas līdz pavasarim un ilgāk. Izmantojami salātu pagatavošanai un kā piedeva ēdienu garšas uzlabošanai.

Kečups

5 kg tomātu, glāze sasmalcinātu sīpolu, 160 g cukura, 30 g sāls, glāze 9% etiķa, tējkarote maltu melno piparus, tējkarote maltu krustmagliņu, tējkarote sinepju milnu, 1/2 tējkarote selerijas sēklu, 1/2 tējkarote kanēļa.

Tomātus sagriež daiviņās un kopā ar sīpoliem sutina katlā ar vāku. Izberž caur sietu. Iegūto šķidrums vāra, līdz tas iztvaikojot samazinās uz pusi. Tad garšvielas iesien marlē un liek vārošajā masā. Pievieno sāli, cukuru, etiķi un vāra vēl 5-7

minūtes. Pēc tam izņem garšvielas. Kečupu salej pudelēs un aizvāko.

Gurķu marinēšana un skābēšana

Marinējot, uz litru ūdens ņem ēdamkaroti sāls, ēdamkaroti cukura, 4 ēdamkarotes 5% ābolu etiķa un pie parastajam garšvielām pievieno vēl estragonu. Gurķi iznāk maigi un kraukšķīgi.

Burkā saliek gurķus un garšvielas kā parasti. Pievieno pāris ozola lapu, lai tie būtu kraukšķīgāki. Uzlej sālsūdeni — uz litru ūdens ber 100 g sāls (ēdamkarote — 30 g). Raudzē 5-7 dienas. Tad sālsūdeni nolej, izskalojot arī nogulsnes. Uzlej gurķiem tīru ūdeni (bez sāls), tūlīt aizvāko ar metāla vāciņiem un burkas apgriež otrādi. Uzglabāšanai mūsu siltajos pagrabos šī ir vispiemērotākā recepte.

Izmēra, cik gurķu burkā ietilpst. Ieber tos bļodā un blanšē 1 minūti. Liek atpakaļ burkā kopā ar zaļumiem un garšvielām. Pārlej karstu marinādi: uz 1 litru ūdens 2 nolīdzinātas ēdamkarotes sāls, 2 ēdamkarotes etiķa esences, ēdamkaroti cukura. Aiztaisa ar metāla vāciņu un ne sedz, ne karsē, pat negāž burku otrādi.